

Vol. 9. } ఔన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల 3-వ తేది శుక్ర వారము { No. 179
నంపుటము ౯ } (సంపుటిగా ముద్రణము, ప్రాంతమున ప్రత్యక్షముగా గలది.) { సంచిక ౧౭౯

ఘనమయినమందు

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్నినోప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దచూదినిగల మాయమందుగాను.
కలిమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రీత్యుపలన దేశమునందంతటను వెలసినవి.

చివరికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నవనూ బంకాకు తిరిగిరాగా తట్టబడిన రొంగరముల నిక్షేపానికి నన్నది ఎట్లా
చూసా కావలసియుంటుంది ఈ 10 లు మొదట ఈ 25 లు తర్వాత చేల్చించిన పంటవుడు. నియోనాని తిలకామే
క్షేత్రముల పంటలైన. చివరికి ఈ నున్న పంటల తీరవలెనైన.

(371)

ది టెంట్రియల్ బూయిలర్ మాగు. మనకు పేరు పెంచునామెనామెనా

పి.సి. ఏ. ఉండు శో. ఆయుర్వేదసమాజం, హైదరాబాద్, నల్లూరుజిల్లా

ఆంధ్రభారతమునందలి సంశయములు

తెలివైన క్రీంద కాశీక నం శనివారపు ఆంధ్రభారతమునందు శ్రీరామకృష్ణములుగాని కొన్ని సంశయములు చేర్చిని యున్నాయి. ఆ వెంటి సహేతుకముగ నున్నవో యిందుక యాలోచించును.

పాండవులకు రాజ్యాధికారములు గలిగినో విచారించుటకు మున్ను కురురాజ్యాధికారము, రాజ్యపరిపాలన, కురురాజ్య మవిభాజనము, రాజధర్మములు, ధృతిరాష్ట్రానంతర రాజ్య పరిపాలన, పాండరాజు ప్రజలకు దైవంతిమాతమున పాండవులనున్న తొలగినా యను సంశయము తెచ్చియో విచారించ వలసియున్నది. వాని నొక్కొక్కటిని సావధానముగ చరిత్రీకరించును.

రాజ్యాధికారము

కాశీకములందు సప్తసంవత్సరము, పతికుడు, పుట్టించుడు, పుట్టు చెవిటివాడు, వెట్టివాడు, మూడుడు, మూగవాడు, మొండివాడు మొదలగు నంద్రయోగములు భాగమునకు న్నవల కాని వచింపబడి యున్నది. (మను-9-201) పాండవోగిని గురించి యేమియును తెల్పబడియుండలేదు. ధృతిరాష్ట్రాదు పుట్టించుడు. పాండరాజు జన్మపాండవు. వైధ్యకాశీకమున బట్టి కురురాజ్యములోని భాగమునకే ధృతిరాష్ట్రాదు అర్హుడు కావలెను. రాజ్యమును పరిపాలించుటకు నర్హుల యెటుల కలిగినవో? కాశీకముననుపకార మర్హత కేటగ్గును, యత దీ తియ్యుడు పాండరాజు సాయమున రాజ్య పరిపాలన గావించి నటులు గ్రంథము చెప్పుచున్నది. కాన రాజ్యాధికారము యంగీ కరితము. అటులు రాజగుటకులన పాండరాజునకుగాని యతని కుమారులకు గాని రాజ్యమును గలవాక్కు నశించినదా? లేదు.

రాజ్యపరిపాలన

పెనుకకు ధృతిరాష్ట్రాదే రాజైనను నిజపరిపాలన పాండవ కాశీ చేసెను. రాజ్యము పాలన చేయుటయే కాక భుజుల పరాక్రమమున మించి తివ్రజయయాత్ర బయలుదేరి రాజుల నెందఱినో యాదించి మదమదించి రాజ్యము వెంపు చేసెను కాశీకము ననుసరించి పాండరాజు కురురాజ్యమునకు గలిపిన వానిలో కొంతభాగమున కర్హుల యుండెను. (మను 7-68) పాండరాజున కెప్పుడైతే వాక్కు లెవో యతని కుమారులగు పాండవులకును సప్తదే వాక్కు కలిగినది. ఈ వాక్కును దళది ధృతిరాష్ట్రాదు రాజధర్మమున కిట్టి కురువృద్ధులగు భీష్ములచే తెప్పించుకొను సర్వమును తానే యపహరింప జూచెను పాండరాజురాజ్యము సమకన్న నెక్కువయే యుండును పాండవులకు కూడ రాజ్యము దైక్యకంబనిన నిదియే ఆధారము. ఇందుకులన పాండవులకు రాజ్యాధికారములు గలిగినది స్పష్ట మగుచున్నది.

కురురాజ్య మవిభాజనము?

కురురాజ్య మింతిదనుక విభాజన ముగట నిస్సంశ యను. స్పష్టము న్నట్లే రాజధర్మముల నిన్నిటి నిష్కలంక మగ నిష్కలమును మిత భాగములకు సందియము కుదిరవడ ములకు నెడ నియంక రాజ్యపాలనము చేసినంతకాల మే రాజ్యమైనను యవిభాజనముగానే యుండవచ్చు. వివాదములు వృద్ధిపొందినపుడు, మిగిలినవారు రాజైనవాడు తమను యుక్త ముగ గాంచుచుండలేదని తలంచునపుడు అవిభాజనము చేసిన విభాజనము కాక తప్పదు. ఎన్ని యవిభాజనపు కుటుంబములు విభాజనము లగుటలేదు? ఎన్ని యవిభాజనపు రాజ్యములు విభాజనములగుట లేదు? స్పష్టము విభాజనము కాదుకాని శిశుత్వ త మైదియును పశుపాలనార్థ కన్యకాదీయు విభాజనమేయగు. ఇది కాశీకసమ్యక్తము. ఆందుకులన కురురాజ్య మింతిదనుక అవిభాజనముగ నిపుడు పాండవుల యధికారపు వాక్కును తొలగింప దని తేటతెల్ల మగుచున్నది.

ధృతిరాష్ట్రానంతర రాజ్యపరిపాలన

ధృతిరాష్ట్రాదు కుమారులలో మర్యాదనుకు శ్రేష్ఠుడు. పాండరాజుకుమారులలో ధర్మజుడు శ్రేష్ఠుడు. ధృతిరాష్ట్రాదు కుమారుని యయోగ్యతను దుర్యోధనును దుష్టబుద్ధిని గ్రహి యించి, మోక్షమును సద్ధర్మప్రతుండును నని ధర్మజుని యువ రాజుగా పట్టాభిషేకము గావించెను. అతని తమ్ముల కాల ముందు దిగ్విజయయాత్ర బయలుదేరి శ్రేష్ఠముల జయించి తింద్ర శామము నిలిపి దేశ మభివృద్ధిచేసిరి. తనకుమారులు నిష్ప్రయోజ కులని యెఱిగినపు డిటుల నేయుట యధ్యయముకాదు. యయాత్ర రాజ్యభార మంతయు తనకొడుకుల కొరంగకుండ తా చెప్పిన యంశము మనలేదని దానియగు కిష్కంధ మహానకు రాజ్య మొసంగలేదా? దానికెందైన సమయచ్చిరా? అటులే ధర్మజుడు రాజ్యాభిషేకమై రాజ్యము నేలుచు తమ్ముల సహాయమున రాజ్య మభివృద్ధి గావించుచు ప్రజలయనురాగమునకు బాత్రు డుకాక మర్యాదనుకు సహింప లేక ధృతిరాష్ట్రానంతర రాజ్య పరిపాలన చేసి వారహాతరపురదర్శన మనెడి నెపమున రాజ్య భ్రష్టునిచేసి నానావిధముల గడ్డములబట్టి రూపుమాప యత్నింప భీష్ముల లక్ష్యపడి ధృతిరాష్ట్రాదుగోష్ఠములకు నీకులు చేసి

రాజానంద సర్వ కాశ్యమిచ్చితి రాండురాజు విభవమెల్ల కమల గోనుతు' అని పాండరా జాదించిన యధరాజ్యము పాండవులకు నిప్పించిరి. అటులాసంగబడిన యధరాజ్యమైనను దక్కనిక మాతాద్యుత్తమున నోడించి యూడలేకుటకొనిరి. ఇది శాశ్వ యమా?

పాండరాజు ప్రవృత్తితు దైవంతిమాతమున నతని హక్కు తొలగినదా?

కాశీకములకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. భ్రాతలు భాగించుకొనునపుడు వారలలో పెద్దవాడైనను, చిన్నవాడైనను చనిపోయినను దేశాంతరగతుడైనను సన్మృత్యువించినను భాగము నశించదని కాశీకము బోధించుచున్నది (మను. 9-211-212) దీనింబట్టి కూడ కురురాజ్యయందు పాండవులకు హక్కు దొలగలేదు.

ఈ వై విషయములం బట్టి పాండవులకు రాజ్యాధికార యెటుల కలిగినది. వైత్యకధన మెదియునది, బోధపడగలదు. కురురాజ్య మవిభాజనమైనను అనంత మైనపుడు విభాగించుట కడ్డం కులేమియులేవు. అటు విభాగించునపుడు పాండవుల కర్హరాజ్య మొసంగితింపలయును అటుల జరిగినది. ఇంతే కాక పాండవు భూపతి యాదించినయొక్క సమకన్న గలదు. దానికి పాండరాజునకు సంపూర్ణహక్కు కలదు. తద్వారా పాండవులకు హక్కు గలదు. పాండవులు కొంతకాలము సకలసామాన్యమును కొంతకాల మర్హసామాన్యమును నిచ్చియున్నాక నేరిరి. ఇత్య దియే వారల హక్కును స్థిరపఱచును.

ఇక భాండవకర్మము విషయము భారతమందు "ధృతి రాష్ట్రాదు కాననంబునను భీష్ములకు యనుకరింబునను వాను కేవలసహితలయ భాండవకర్మముగను జని రంత." (అది 8-68) అని వ్రాసుబడియున్నది. దీనింబట్టి కూడ భాండవ ప్రస్తుం బోధపడెదని తోచుచున్నది. కాశీక వారు తత్త జమే కాశీకమున కేటులజనిరి?

మిగతవిషయములగుతించి యుక్కోమాలు వ్రాసెదను.

తిమ్మరాజు లక్ష్మీనారాయణ

పచ్చి మ గో దా వ రి జిల్లా జాతీయసంఘము

౧౯౨౨ వ సం॥ రము అక్టోబరు నెల

జను.	రు.	అ. వై.
౧-౧౦-౨౨ తేదీకి బ్యాంకుకరువద్ద నిల్వ	౧౯౯౦౦	౦ ౦
" చితా నిల్వ	3౫	౦ ౬
తలకు స్వరాజ్యనిధి	3౨౨	౦ ౦
రాష్ట్ర సంఘపు కారాకు	౫3౦-౧౨	౦
బ్యాంకు కారాకు 3౦-౬-౨౨ కరుకు కడ్డీ	౫౬౫	౦ ౦
మాదిరాపతు	౮౬౯	౧౨ ౯
వస్త్రములకాపతు	౧౫	౦ ౦
కాశీకను ప్రాతనిధ్య అభ్యుత్థిత్వపురుషును	౧3౨	౦ ౦
తలకుతాలూకా కారాకు	౬౦	౦ ౦
మోహన్ దాస్ ఖద్దర్ పరిశ్రమాలయం	౯౫3	౧౨ ౦
కారాకు	౪౦౫	౧౦ 3
అద్యాన్య		
మొత్తము	౧౯౭౮౮	౧౫ ౬

భర్త.	రు.	అ. వై.
ప్రత్యేకనిధినుండి దా. చి. నీలాద్రరాజు	3౪౮	౦ ౦
గార్ని		
రాష్ట్రసంఘముకుపవీన మొత్తము	౧౪౫	౦ ౦
మాదిరాపతి (రాష్ట్రసంఘమువార్ని	33౫	౧౨ ౦
యిద్దవలకన బాపతు)		
ప్రచారపు భర్త	౪౮	౧౦ ౯
స్వామివాదుల వేతనములు	౧౪౫	౦ ౦
కార్యస్థానపు భర్తలు	3౯	౧౧ ౦
పుస్తకములు సామానులు	౧౭	౨ ౯
యితరభర్తలు	౧౮	౧౨ ౯
తలకుతాలూకా కారాకు భర్త	33	౦ ౦
భీమవరం తాలూకా కారాకు భర్త	3౦౦	౦ ౦
వరసాపురం	౧౬౦	౦ ౦
మోహన్ దాస్ ఖద్దర్ పరిశ్రమాలయం	౯౫3	౧౨ ౦
కారాకు		
అద్యాన్య	౫౨	2 ౬
౧-౧౧-౨౨ తేదీకి బ్యాంకుకరువద్ద నిల్వ	౧౭౧౫౦	౦ ౦
" చితా "	౪౧	౧౦ ౯
మొత్తము	౧౯౭౮౮	౧౫ ౬

ఏలూరు. } యర్రమిల్లి మంగయ్య, కార్యదర్శి.
౧-౧౧-౨౨ }

బె జ వా డ (స్వకీయ విలేఖరి)

తాలూకాభార్య

బెజవాడ తాలూకాభార్య (వెలికేటి) పదవికి కట్టబడిన కొకడ రెడ్డిగారిని ఎన్నుకొనుట చట్టవిరుద్ధముగ నున్నదనియు అందుచే ఆ ఎన్నికను రద్దుపరచవలయు ననియు తొలమ బెజ వాడ నలుకొట్టెలో నెదురుబోడు మెంజరు అంబటి వెంకయ్యగారి రామస్వామిగారు వెట్టి న పిట్టవైదొలగి నలుజుడిగారు ఆ ఎన్నికను రద్దుచేయుచు 28-10-22 తేదీని తీర్పు చెప్పిరి. గనుక తిరిగి తీర్పులో ఎన్నికలో జరుగును. రెడ్డిగారును కొవెల మూడి గోపాల కృష్ణయ్యగారును ఇదివరలో ఈపదవికి ప్రయత్నించిరి. ముందు ఎవరు ప్రయత్నించుదురో చూడ వలసి యున్నది.

పట్టణకార్యకర్తలకుమిటి

క్రొత్తకార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యుల నెన్నుకొనుటకై పట్టణ కార్యకర్తలసభ అక్టోబరు 27 తేదీని జరిగినది. శ్రీయుత కాశీకరావుపంతులుగారు వచ్చువఱకు బుర్రానదిగో సామెలు గారిని అధ్యక్షులుగనుకామమానత్యుల్యచొదిగిరి తమ్మున వెంకన్న శ్రేష్ఠిగారిని కార్యదర్శులుగనుకాశి శంకరావు గారిని ఉపాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనడ మైనది.

నెల్లూరుజిల్లా మహాసభ

ఈ సంవత్సరము నెల్లూరు మండలమహాసభ అల్లూరులో జరుగవలసివట్టు తీర్మానింపబడి, ఆహ్వానసంఘ మేర్పడి సమలు అతి తీవ్రముగా నిర్వహించు చున్నాడు. ఆహ్వానసంఘమువారు ఈనెల 5 తేదీ అల్లూరులో సమావేశమై మహా సభాధ్యక్షుని నిర్ణయింప నున్నార. తాలూకా సంఘములవారును అట్టి సంఘ ము లేనివోట్ల ఆయా ఫిర్యా సంఘములవారును ఆతేదీలో పల తమ ఎన్నికలు. ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలుపవలసి యు న్నది. ఇంతవఱకు జిల్లాసంఘము వారికి తెలిసినవఱకు, కొవూరు తాలూకా సంఘమువారు, వెంకటగిరి ఫిర్యా సంఘమువారు, గూడూరు ఫిర్యా సంఘమువారు తిల పేట (ప్రావృత్తు పేట) ఫిర్యా సంఘమువారు, మాశ్రము, తమ ఎన్నికలు జరిపి తీర్మా నములను పంపియున్నారు. ఇతర ఫిర్యాలువారు, అనవరమున గమనించి 4 తేదీ లోపల ఆహ్వాన సంఘమువారికి తెలుపవలసి యున్నది కాశీకలో తమ తమ ఫిర్యాలుసమావేశము జరిపి, జిల్లాసంఘము వారికిని, ఆహ్వానసంఘము వారికిని తమ తీర్మా నముల పంపియవలయును.

కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్

జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

నెల్లూరుమండలవాసుల కొరకీ మనవి.

మండల వాయుకులు కొందరు యీనెల 7 తేదీ విడుదల కానన్న విషయ మెల్లరుకు తెలియును కదా! ఈ నెలలో జరుగనున్న మహాసభలమహాసభను కొక్కసారి జిల్లాకి తెచ్చు కొనుడు ప్రముఖు లెల్లరును గ్రామ్యగ్రామమున కిరుగుడు; ఈ మహాసభ విషయము తెలియజేయుదును. ప్రతినిధులు విశేషము గా మాటుమాలులనుండి సయితము కన్పట్టు చేయును. మహా జనసభ జయప్రథముగా జరుగునట్లు సర్వసిద్ధముల నాయపడు డు. ప్రతినిధు లెల్లరుకు భోజనసకలు యేర్పఱుచుట తగుమైన యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

స్వచ్ఛందసేవకు లెల్లరును యీ మహాసభకు ముందు గనే అధ్యయన మహాసభ నాలుగురోజులున్నదనగ నే అల్లూరు చేరునటుల ప్రయత్నము చేయును. రాదలచినవా లెల్లరు ముం దుగనే వారివారి నాయముల సేవంతము చేసినవారికి తెలి యవలెను.

మోహన్ శేషురెడ్డి,
అల్లూరు.

మోరి రాజోలు తాలూకా

ప్రస్తుతము అంతర్వేదిపాలెము ఫిర్యాలో ప్రచారము నులుచున్న కొటమర్తి కనకమ్మగారు అక్టోబరు 27-వ తేదీని మలికెప్పునునందును 29-వ తేదీని అంతర్వేదిపాలెము సంఘమున నుపశాసము లొసంగిరి. వీరయంపశాసములు ప్రజలను బాగుగా నాకర్షించుచున్నవి. ప్రతిగ్రామమువారు నుపశాసక ములకొట కామె నాహ్వానించుచున్నారు. ఆమె కుటుంబ వ్యవహారములనలన నిచ్చట రెండుమూడుమాసములవఱకు నుండ నిశ్చయించుట మాఫిర్యాప్రజల యద్వప్త మనయే భావించ వచ్చును. ఈకాలము మాఫిర్యా చాలవరకు బాగుపడునను జమ్మము కలదు. విశేషము.

నెల్లూరుజిల్లా కోపూరుతాలూకా వాసుల కొకవిజ్ఞప్తి

మన మండలమహాసభ యీ నెలలో అల్లూరు గ్రామములో జరుపదలచితిమి ఈ వర్షము యీ మహాసభ మన తాలూకాలో జరుగుట మన యదృష్టమనియే చెప్పవలయు. మనకాయతులు కొందరు నేరుగా జైలునుండి మహాసభకే వచ్చెదరు. ఇంతటిభాగ్య మింతవరకును మనమండలములోని యేమహాసభకు పట్టియుండలేదు. ఇట్టిస్థితిలో జరుగనున్న యీ మహాసభను యేవిధముగా నిర్వహించవలయునో యెల్లరును కనుగొని ప్రతివారును భారము వహించవలసియున్నది. ఎల్లరును ఆహ్వానసంఘసభ్యులుగా జేరగోరుచున్నాము. ఇతరులను సన్మానసంఘములో జేర్చుప్రయత్నము లపారముగ జేయవలసింది. వివిధభటులు ఎల్లరు తిక్కక మహాసభకు 4 రోజులు ముందే అల్లూరు చేరవలసింది. సభను జయత్రయము జేయ గోరుచున్నాము.

బొమ్మా శేషురెడ్డి
కార్యదర్శి, సన్మానసంఘము, అల్లూరు.

శ్రీ ఆంధ్రసరస్వతీ గ్రంథనిలయము నిడుబ్రోలు (గుంటూరుజిల్లా)

మా గ్రామమున పదిసంవత్సరములక్రితము వైపేర నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. తదాది కుక్కపత్తిచంద్రునిమాడ్కిందినదిశాశ్వతి గాంచుచుండెను. కొందరియవలల ప్రోత్సాహముచే మూడువేలకుపైగా కాశ్యపచందాలు వడివి. ఈముత్యమునకు వచ్చుకట్టిలో గ్రంథాలయనిర్వహణము జరుపునట్లు యేర్పాటుచేసికొనిరి. భండారమునకు స్వంతభవనము లేని కొరంత యుండెను. ఆకొరంతను కీర్తిశేషులైన శ్రీకృష్ణరాజు శేషయ్యగారి భార్య అచ్చమంబగారు మోహిద్దనరన, బాటసారులు విడిచిచేయు గ్రతిమనకడగారున్న అమూల్యమైన అయ్యునెట్లభూమిని దానప్రతిమ వ్రాయించి రిజిస్టరుచేయించియిచ్చి స్వహస్తాధిపతిగాను చెందువందల హక్కుములను యిచ్చెనని వాదనానుచేసిరి. వీరు దానధర్మములకు పేరెక్కినవారు. సర్వేశ్వరుడు యాయమను గర్వదా కాపాడుగాకయనివేదము మాగ్రంథాలయ పక్షమున మహాపూర్వక సంధనము లర్పించుచున్నాను.

పాములపాటి వీరయ్యచౌదరి.
కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర మహాజనులకు విజ్ఞప్తి

నేను కారాగృహమునుండి వచ్చినప్పటినుండి ఆంధ్ర దేశమున కులవోట్లనుండి స్వాగతి నిత్తుమని ఆహ్వానములు వచ్చియున్నవి. అందఱకు తెలియజేయుచున్నాను మేము, ఆంధ్ర దేశములో ప్రతిగ్రామమున ఎటువంటి గ్రామమునను, చిన్న గ్రామమునను, పెద్దగ్రామమునను, బస్తీయైనను, బేదిరాట గ్రామమునను, కుగ్రామమునను, అపరాధపు నీడుచెల్లించిన గ్రామమునను, చెల్లించని గ్రామమునను, వెళ్లుటకుమాత్రము సంసిద్ధుడనై యున్నాను. ఇతే శాస్త్రస్వాగతియతో విమాత్రము ప్రయోజనము లేదు. ఆహ్వానము చేసినవారును, చేయవలసినవారును వారివారిగ్రామములో తిలకు స్వరాజ్య నిధికి నూటవరుసాలు రూపాయలకు తక్కువ లేకుండ సంఘావనయచ్చుటకు సంకల్పించుకొని తెలియజరిపినవో వచ్చి వారి యాస్థానసాము ఉపన్యాసాలు జన్మిటకు సంసిద్ధుడనై యున్నాను. ఈమరుతుకు ఆహ్వానము చేసినవారు విమాత్రము భాగము కల్గినను బ్రటిష్ గవర్నమెంటువారి కోర్టులో దావాజేసి అసలూ ఖర్చుతోగూడ తుప్పుతోగలవాడను. కావున మహాజను లందఱు తగుప్రయత్నములుచేసి కొని తమ యాశ్రయగ్రామములకు తిరిగి వెంటనే నన్ను పిలిచేది నాకువాయు ఉత్తములు C/o గుంటూరు కాంగ్రెస్ కమిటీ వారిపేరవ్రాసిన చేరును.

దగ్గిరాల నోపాలకృష్ణయ్య

నెల్లూరు తిలకపేట ఫిర్యా కాంగ్రెస్ సంఘము.

ఈ నెల 31 తేదీ సాయంత్రము జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యాలయమున శ్రీయుతి విస్వా రాజగోపాలరావుగారు ఆగ్రాసవాధిపతిగా జరిగిన వైఫిర్యా సభలో రాబోవు మండలమహాజనసభకు శ్రీయుతి కందాడై శ్రీనివాసకొగారినిఅధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనవలసినదిగా ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలుపబడమైనది.

ములుమాడి లక్ష్మీనరసయ్య
ఫిర్యా కార్యదర్శి.

ప్ర్యానిటీవువన్న వసూలు

అందరి చిత్రములు

గుంటూరు జిల్లాలో ప్ర్యానిటీవు పోలీసుపన్నును ప్రజల యెద్దనుండి వసూలుచేయు పద్ధతిని గురించి 17.10.22 ద్వి ప్రతియందు గుంటూరు జిల్లా మాజిస్ట్రేటు ఆరు రూఫర్ ఫర్మ ద్వారాగా ప్రచురించిన ప్రకటనలో "పన్నులను చెల్లింప గూడదను ఆంక్షాశనమునందు బోక్సము తుప్పుకొని వారిపేర్లను, పన్నులను యొగబెట్టుట, గ్రామోద్యోగుల రాజీనామాలు, ప్రభుత్వోద్యోగుల బహిష్కారము మున్నగు ఫలితములకు కారణభూరిమై ప్రభుత్వమునకు యిబ్బంది కలుగజేసి 1921 సంవత్సరపు ఆందోళనమునందు పాటగై కొని వారిపేర్లను యీ పన్నులు చెల్లించవలసిన వారి పట్టికయందు చేర్చలేదనియు, "పన్నులను చెల్లించకూడదను ఆంక్షాశనమునందు ఫిబ్రవరి 18 తేదీ మాఖ్యమగు తేదిగా పరిగణించ బడినది"నియు "పోలీసు రెవిన్యూ అధికారులతో కలసి ఆలోచించి యెవరు పన్ను చెల్లించవలయునో యెవరు పన్ను చెల్లింప నక్కరలేదో యెంత చెల్లించవలయునో నిర్ణయించబడిన దనియు ప్రకటించి యుండెను.

దౌర్జన్య రాజీనామాను, అహింసా భగ్యమును, అస్పృశ్యతా నివాణమును, స్వదేశభిమానమును, స్వదేశభక్తి ప్రోత్సాహమును, స్వరాజ్యాభిలాషయు నుద్బోధించిన యుద్ధయమును పోషించుటకు మారుగా బ్రటిష్ రాజ్యాంగమువారు అణగద్రొక్కుమిమతో అనవసరముగా అడనపు పోలీసు దళమును నియమించి అందులకైన ఖర్చును వీరిలగు ప్రజలయెద్దనుంచి వసూలుచేయదలచి అధికారులు తమ నిరంకుశత్వమును ప్రదర్శింపుచుండుట హాస్యాస్పదము కాకపోదు. ఈ పన్ను మొత్తమును రహితులైన దామాషాగా విధించుటలో విచిత్రములు గలవు. కొన్ని గ్రామములను, కొన్ని గ్రామాంతర్భాగములను, కొన్ని ప్రత్యేక తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళ నచ్చిన తదితరులను యిచ్చుచిన రీతిని మినహాయింపు చేసినటుల రూఫర్ ఫర్మ ద్వారాగా ప్రకటన వెల్లువచ్చుచున్నది.

మినహాయింపు చేయుటలో కుట్రపాటు గ్రామమేగాక ఈ ఫిర్యా యాశ్రయ మినహాయించియుండి యుండవలసినది. వీలన అడనపు పోలీసుదళము మా గ్రామమునందుగాని మా ఫిర్యాయందుగాని నడుగిడి యుండలేదు. మా ఫిర్యాయందు దౌర్జన్యమునకేలాటి భీతి కకళాశము లేకుండెను. ఇట్టివీటివారు గావించిన నిర్ణయములుగాని, మినహాయింపులుగాని, యేమాత్రముల ననుసరించునో బోధపడవు. వారి న్యాయములను వారి చర్యలే ఖండించుచున్నవి వేరుగకప్ప నక్కరలేదు. తానెవరికయితే యీ పన్నును విధించదలచెనో అట్టి వారికి ముందుగా తెలిపి వారిఆక్షేపణలేమైన యున్నవో విని విమర్శించి హక్కురీతింప వహించియుండ తా నెవరికిని తెలియనీయక తన క్రిందివారు వ్రాసినవ్రాతలనే కార్యములుగా నమ్మి స్వేచ్ఛానుసారముగ కొందరికి పన్ను విధించియు అట్టివారి పేర్లపట్టికను ముందెచ్చటకు ప్రకటించకయు ప్రజల యాక్షేపణలకు తడవీయకయు వారంట్లు వారితోయింది మూడు రోజులలో వసూలుకొని పక్షమున చగ్గి-జుత్తు చేయవలసినదని పోలీసువారికి హుకుములు పంపించెను. రూఫర్ ఫర్మ ద్వారాగా గావించిన ప్రకటనలోని నిర్ణయముల మీదనే ఆధారపడి పన్నును విభాగించినవో నదియు పక్షాంతరములో నొప్పుకొనదగు. అందును ఆశకతనకలుగలవు. నేను గత డిసెంబరునెలలో ఆనామదాబాదు కాంగ్రెసునకై వెదలి తిరుపతి కాశీ, గయా, ప్రయాగ మున్నగు యాత్రలను సమీక్షించుముగా నేనిం ముగిసి మార్చి నెల 10, 12 తేదీలలో మరల స్వగ్రామములకుతిరిగి గుంటూరుజిల్లాలో పన్నుల నిరాకరణాంక్షాశనము గత వందనెలలో ప్రారంభమై ఫిబ్రవరి నెలలో అంతమగుటంబట్టి నే నా తరుణమునందీజిల్లాలోనే లేనటులయు, వైవిధ్యమును గురించి నేను ప్రచారము చేయలేదనుటయు నిర్వివాదాంశము. ఇట్టి సంవత్సరములో జిల్లామాజిస్ట్రేటుగారు నాకు అనుచు రూపాయలు పన్ను విధించుట కేవల మక్రమముగాకమాదు. లేక క్రింది తాజేవారుల వ్రాతలతోనైనను, కలహలతోనైనను, అన్యైతికత్వము లుండియుండవచ్చును. నాకీపన్ను విధించినటుల ముందుగా తెలిపియుండినవో వారి కీ విషయములన్నియు విపులముగా బోధపరచి యే యుండెడి వాడను నాకుటుల చేయమింకేసియు వారి 17-10-22 తేదీ ప్రకటన ప్రకారము నాకు వన్ను విధించుటకు వారికి యెట్టి అవకాశము లేదని గట్టిగా తెలియును గనుక నేనీ నిజనందర్శిముల నింతకు మున్ను ప్రచురించి యుండలేదు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వము వారికి తెలుపుట అనుచితమని యెంచి జరిగిన నిజానిజములను వెల్లడించుటకు అధికారవర్గము, కేవల మక్రమమనియు నిష్కృతికాముఖులు సోదర ప్రజలకు విన్నవించు చున్నాడను.

ఉంటూరు వెంకటసుబ్బారావు శ్రేష్ఠి,
కుటపాలెం.

బాపట్ల: ప్ర్యానిటీవువన్న

అక్టోబరు, 20 వ తేదీన మా గ్రామము పోలీసు గబయిన స్పెక్టరుగారు యాదిగుర తెలియపరచిన 16 గురకు చరాస్తీ జప్తువారింటు హుకుముతో అపరాధపువన్ను వసూలు చేయుటకుగాను వచ్చివారు. వీరిలకు ముందుగా యంత పన్ను చేసినదిగాని, చేసినపన్ను యియ్యవలసినదిగా, నోటీసులు గాని పంపకయే, ఆతాత్తుగా పన్ను యివ్వవలసిన దనిని, పన్ను యివ్వనియెడల చరాస్తీని జప్తుచేయవలసి వచ్చుననియును, సదరు జప్తుచేసిన ఆస్తీని మూడుదిగములలో వేలము వేయబడు ననిన్ని చెప్పివారు. అంతటవారు, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సంఘమువారు అపరాధపు పన్నును పన్నుగాని జరిమానా కాదని నిర్ధారణ చేసి తున్నందునను, కాంగ్రెసువారు పన్నులు నిరాకరించవలసినదిగా తీర్మానించవలసినను, తమకు విధించిన పన్నును చెల్లించివారు.

ఈ అపరాధపు పన్నును గురించి రెండు ముఖ్య విషయములు మూలము గమనింపవలసి యున్నది. మూఱు పద కొండువేలు జవాభగల బాపట్ల గ్రామములో పదహారుగురకు మాత్రమే పన్ను విధించుటయు, అందులో బ్రాహ్మణైతికలకు విధింపక బ్రాహ్మణైతికలను, వైశ్యులకును మాత్రమే విధించుటయు గ్రహింపవలసి యున్నది. ఇట్టి చీలచీన పాలించు రాజనీతిపద్ధతి ప్రభుత్వమువారు యింక నెంతికాలము సాగుచు కొనెదెదో ప్రజలు కమ యైకమత్యమువలనను, కార్యదీక్షి వలనను నిర్ధారణ చేయవలసియున్నది.

ఇట్లు పన్ను చెల్లించినవారి పేర్లు యిక్కడ వ్రాయబడినవి.

(1) శ్రీయుతులు ప్రహ్లాదం వెంకట లక్ష్మి సారాయణరావు.	రు 165
(2) నోరి వెంకటేశ్వర్లు	రు 165
(3) శిషా సాక్షి సోమయాజులు	రు 100
(4) చొరగుడి వెంకటాద్రి	రు 60
(5) వాళం చిన వెంకయ్య	రు 25
(6) బొమ్మి శ్రేణి వీరభద్రుడు	రు 25
(7) కోళ్ళపూడి నరసింహం	రు 25
(8) గడ్డం కృష్ణయ్య	రు 20
(9) వేదాంతం నానుదేవరావు	రు 15
(10) కంభంపాటి జగన్నాథం	రు 15
(11) కంభంపాటి బుచ్చి రామకృష్ణయ్య	రు 15
(12) శేరాల రామమూర్తి	రు 15
(13) నందూరి శేషచార్యులు	రు 10
(14) కాజ వెంకట రంగారావు	రు 10
(15) బొద్దుపల్లి కృష్ణయ్య	రు 10
(16) ప్రాసం నరసింహారావు	రు 10

కాజ వేంకటరంగారావు.

నోటీసు

ఆత్తిరి కాపురముడు కొరిపిల్లి వీరన్నగారి కుమారుడు దొరయకొగారు తాలూకు అమృతము నిమిత్తము మావద్ద వేసిన చింతిపండు కట్టలలో అమృతముకాగా నిలిచియున్న కట్టలు ధరిలు తిగుతూయున్నవని వారిపేరును కొన్ని నోటీసులు యిచ్చి నిలువయున్న 185 కట్టలు అక్టోబరు 20-వ తారీఖున వేలము వేసెన మని 4-10-1922 తేదీని రిజిస్టరు నోటీసు యిస్తే అది అమలు జరుగక తిరిగివచ్చినందునను 20-వ తారీఖున ఏపానలిపండుగ అయినందునను వేలము జరుపుటకు పీలు కాలెను. నవంబరు 10-వ తారీఖులోగా మాకు యివ్వవలసిన యావత్తు సామ్యు చెల్లించి సరకు తీసికొని వెళ్లి నా సకే లేని యెడల సదరు తారీఖున బహిరంగముగా సరకు నిల్వనెట్టిక యేలూరు నున్నావారి సయలో మా చెల్లం కొట్టునద్ద పగలు 11 గంటల లగాయతు సాయంత్రం 4 గంటలకుతరు వేలం చేయబడును. మిగతా తిరిగి వరతులు పాటకాలమందు తెలియపరచడవచ్చును. పాటకొట్టివేసిన తక్షణము యావత్తు సామ్యు చెల్లించి సరకు తీసికొనిపోవలయును.

ఇట్లు,
కందుల రామయ్యగారు,
కమిషన్ వరకుడు.

శాసనసభా బహిష్కారము

ప్రతిష్ఠాభవనలవలన లాభములేకుండుట

శాసనసభల విచ్ఛ

[సర్వోత్తము త్రిక]

అసహాయోద్యమము విచ్ఛిన్నమై! శాసనసభలు విచ్ఛిన్నమై కర్మలుగా! సంస్కరణసభలయందలి శాసనసభ్యుల యొక్కయు, సహకార మొసగుచున్న రాజభక్తి పరాయణుల యొక్కయు నివాదము విచ్ఛిన్నమగుచున్నది. గతుమధనమునకు ప్రసిద్ధి చెందిన నిరాకరణావలంబులతో సయితము కొందరు ఈ ప్రాంతము వేరు ప్రారంభించిరి. ఈ గండర తెగవారికి నిరాకరణ మొప్పుదలను సిద్ధాంతముగ నుండలేదు. వారికిది మొదటినుండియు నోకప్రభుగను, కపటవాదముగను కన్నులు మందెను.

మహారాష్ట్ర, తెంగాలు, మదరాసు మొదలగు రాష్ట్రములలో ప్రసిద్ధి చెందినవారు, నిరాకరణావలంబులతో చేర్చదనీ నవారు అనేకులు శాసనసభలకు వెదలదలనని పట్టుదలతో నున్నట్లును, ఆ ప్రతిభావంతులపేర్ల తనవద్ద గుప్తము నున్నట్లును మా బాగ్యులకు సహకారి పుత్రిక వ్రాయుచున్నది. పూర్వాదేశమునందలి రాజ్యాలుచేరిన సమావేశమునందు ఒక మదరాసు శాసనసభ్యుడు- ఒక రెడ్డిగారు నిరాకరణోద్యమము యొక్క మారణశిలమును శాసనసభ ప్రాంత్యగిరిమును. గట్టిగ బాదెను. ఈలాగుననే ఇతరప్రతిభావంతులును రాజకీయశాసనమున మెలయుటచువలయు గనవచ్చును. ఒకటిరెండు కోరికలు పాడగానే వసంతపువ్వునట్లే నాగోపుష్పవట్లే వృక్షచ్ఛాయల పట్టుదలతో పోరాడువానికి ఒకటిరెండు కట్టెలీనులు కప్పించిననే వారు జంతువుగా! అయినను ఈకట్టెలీనులు శీఘ్రముగ వ్యాపింపవచ్చును. వానిని వెంటనే చెల్లించెదరు చేయుటయు అత్యవసరము.

వాగదాంబరము గల రాజ్యంగవేత్తలు కొందరు అసహాయోద్యమ మపజయము గాంచెననియు సంస్కరణములు జయించెననియు తలచుచున్నారు. అసహాయోద్యమ మపజయ మొందెను. ఎట్లు? విద్యాలయములను కళాశాలలను నిండుగ నున్నవనియా? లాక్సోల్ల అవరణములందు నోరుచెమటలు పోయాయన్న కక్షిచూచుట ప్రయోజనము కలకలకము చేయుచున్నదియా? ప్రతిష్ఠలు నిరాకరణావలంబులలోని హింసామహాత్ములీనులు ఏకగ్రీవముగ పోరాడినందున కిలాభతు అపజయమొందెను! పంజాబు ప్రాంత కళాసనకాలమున నుద్ధేశ గలిగినవానికి యీ మధ్యనే ఒక పాతకకొటిరూపుమును నప్తరహితుము క్రింద నిచ్చినందులకు నిరాకరణము అపజయ మొందెను కాబోయి! ఇతర కారణములతో పాటు భారతదేశవ్యవహారముల నధ్యాన్న పుస్తిలో నుంచినందున కొయిలను తొలగితుడుగ! (బానునుబాది) పదమూడు దైవందున నిరాకరణోద్యమపజయమొందెనా? నిరాకరణోద్యమ వాయుడు నిర్బంధింపబడి కార్యాచరణమునందున్నను, ఉద్యమమును నడపుచుండుటచేతనా? నిష్కారముగ రాజకీయశివనము ఎకగ్రీవములపాటై తలవాయుకొని యుండుటచేతనా? స్వరాజ్యోద్యమములలో కల్పనల, యింటింటు బాగుగ వ్యాపించి జనసామ్యమునందు సంపదము గలిగించెననియా? 'గాంధీ యుద్ధము ప్రతిభవనీదగి' నుంచుకొని దైవము లేదవారు, నోరువిప్పి పెద్దగ మాటలాడలేనివారు, ఆర్థ్యుటములు చేయుచుండుటచేతనా? నిరాకరణావలంబుల విధానమునను నలనను, త్యాగమునలనను దేశమునకు వెలిగినిన నారిన వాతావరణము నాధారముగ చేసి కొన్నికొన్నికొన్ని నీమూప్రభుత్వమువంక గ్రుడ్లెత్తినెయిలుగుటచేతనను. చివరకు నైపుణ్యమును మాసిండుగులుగుటచేతనను! అసహాయోద్యమము విచ్ఛిన్నమైనా? కాకున్న ఏరితిలం చేయి?

అగ్రము, చిలుక. తనట్టి ఈ రాజ్యాంగవేత్తల యాక్షేపణలకును, విమర్శనలకును మనము లక్ష్యవైట్టుబడు తున్నాము. అయినను, ఈ కేసులో గూడ కొంత మహిమయు లేకపోలేదు. అలాగడ తక్కువైనవారు, రాజకీయములేమో ఇష్టదేశముగొనవలెనవారు, విద్యాగంధము లేనివారు నిశంకుభాధికారములందు వెదవారిని నడుపుచేడి విద్యావిధానము నేర్చుకొనే దీవారి, మాయమాగ్గులందు పడినను బడవచ్చును. ఆ కేసులకు శాసనసభా బహిష్కారము వైట్టి వారియందలి జ్ఞానకూసలకు కల్పదీతము గలను. కాని నుడుకుగ మనమును అరచిన యుపయోగము

లేదు. మాతృసేవచేయుచు, ఆగ్రహము కోభమును జయించి శాంతమును చేపట్టిన దేశభక్తులు, వారి కుదిరవుగు రీతినే సమాధానము కోసంగుదురు.

శాసనసభలకు వెళ్లుటతోడనే నిరాకరణోద్యమమును మానుకొనుట కాదని చెప్పుట వట్టిపనికి మాలినవేదాంతము. సంస్కరణములందు సంపూర్ణమగు నవిశ్వాసమును ప్రదర్శించుటయే నిరాకరణావలంబుని యుద్దేశ్యము. పశుబలసిద్ధాంతమును, సిపాయి కుపాకిని, పోలీసువాని పొన్నకరను, చెదర్చుటయే నిరాకరణావలంబుని యుద్దేశ్యము. శాసనసభలని పోరబాటు చేయటో నుండెడి యీ వాగ్మదర్శనసంఘముల నిర్భయతను జాటుటయే నిరాకరణావలంబుని యుద్దేశ్యము. స్త్రీపురుషుల వికృతతలనే నియోజకవర్గమున కంతటికిని సంపూర్ణ బాధ్యతవహించునట్టి ప్రభుత్వము చేశమునం చేర్చదనంతవరకును, శాసనసభ్యులు తీయని మాటలతో కాలము గడపుచుండునంత కాలము, (బహుశా త్రేతపు త్యాగవైఖరి లాకటిక ఏకగ్రీవ సమ్మేళనము చేయబడనంత వరకు, తనపన్నులు తాను విధించుకొని తన్ను తాను బయటివారి నుండియు లోనివారినుండియు సంరక్షించుకొనుచున్న గుర్తి పటదంతకాలము, ఇంతియేల, తనవ్యవహారములను తానే నిర్వహించుకొను స్వాతంత్ర్యములభింపనంతవరకు ఈ నిరాకరణోద్యమము అంతకాలమును సాగుచునే యుండును. ద్రవ్యమునందు లోటుబడి, నైతికవిధానము అత్యవినాశకరముగ నుండి ప్రభుత్వపత్తినిచ్చుచునుండి, రాజ్యాంగవిధానము అసహ్యకరముగ నుండెడి యీ సందర్భములలో ఈ వాతావరణమున నడువటము నుండెడి శాసనసభలలో ప్రవేశింపగోరుట అనివీతకరము. పాపకరము. సహకార మొసగుటకై యీ సభలయందు ప్రవేశించుట తెలివిమాలినపని. అసహాయకార్యక్రమమును సాగించుటకై వానియందు ప్రవేశింప గోరుట తెలివి మాలినపనియే గాక అసహ్యము. అట్టి కోరిక వెంట ఖండించినను తనివీటియు. వారిలో సమామైన సిద్ధాంతము మరొకటి మాకు స్ఫురించుటలేదు. కేవలము ప్రతిష్ఠాభవనముల కల్పించుటకై ప్రవేశించుట భారతదేశభక్తికిని, నైతిక విజ్ఞానమునకును వికర్షణముగ నుండును. శాసనసభలలో శాలోచన చేయుచున్నట్లు జరిచుచు, నిరంకుభాధికారము మోసము గావించుచు ప్రపంచమునందు తలయెత్తుకొని యుండుటకును, పశుబలముచే జయింపబడదేశమును తన ఆధీనము క్రిందనే యుంచుకొనుటకును, ఈ శాసనసభలు కపటముగ నున్నవను విషయమును మనము మఱువగూడదు. మాతృబుద్ధి గలవా రెల్లరును శాసనసభల నీ దృక్పథమునందేయే వీక్షింపవలయును. మనవరము భారతస్వాతంత్ర్యము. ఆయుద్దేశ్యము వెలపేరుటకు మనవరమార్గముగావించెడి ప్రయత్నము గట్టిగ నుండవలెను. మనము పోడిచెడి పోల్లు నూటిగను పుభిషాగను నుండవలెను. వెనుకాడ కూడదు.

(ప్రతిపత్తులవిజాతీయ సిద్ధాంతములను అవ్యాపకములుగాను, టక్కురితనమును ఒడిపోవునని మానిపైతాభిప్రాయము. కేవలము తెలివియే దేశమునకు నైతికవిజయమును సంపాదించవలయు.

కాంగ్రెసు త్వరలో సమావేశము కానున్నది. బ్రిటిషు రాజకీయస్థితి గందంగోళముగ నున్నది. కిలాభతు స్వత్యములు తిరిగి చేతులనెత్తె. కనుక మన మీ పిచ్చికేకలను చెవిని వైట్టక సత్యము, భర్మము, వైద్యములతో గూడిన మార్గమునే నడచెదము. గాంధీ కార్యక్రమమునకే మన సంపూర్ణాంగికారము నొసంగెదము. ఏదైన మార్పు అవసరమేని, అమార్పు మనలను ముందుకు నడపునదిగనే యుండవలయును గాని వెనుకకు ద్రోయునదిగ నుండగూడదు. ముందుకు నడచితిమా, మోక్షము గలుగును. వెనుకకు మఱితిమా అపజయము గలుగుటభక్త్యము.

***

హరిదాసు హల్దారుగారు

[అమృత బజారుపత్రిక.]

లాటలజపతిరాయగారు దాసు నిర్బంధింపబడవచ్చునను యును ఈ హక్కునకు వ్రాసిన లేఖయిచ్చు" మీ యుద్ధమునకు నేను గళంకమును గొని తెచ్చువాడను గాని నమ్ముడు" అని వ్రాసెను. నిర్బంధవాసముననున్న మహాత్ముడు ఈమహావీరవరమయమున నసహాయోద్యమకాయకలందెను. ఏకగ్రీవ

ముగ, అతని యుద్ధమునకు గళంకమును గొని తెచ్చువారము గా మని యభయ మొసగినయెడల వెంట యునుచిరముగ నుండును. కాని ఇట్లు జరుగలేదు. దురదృష్టవశాత్తము మహారాష్ట్ర రాజకీయ రంగదిగంతములందలి మెలతలను వంగ దేశమునందలి దువరగావములకు తీయుములు అంతికాలములో నేమహాత్ముని అసహాయోద్యమనాకను ఒకటుపాను ఎదుర్కొన నున్న దని నూచించు చున్నది. ఈటుపాను రాబోవు జాతీయమహాసభ యంతే సంభవించదని ఎవరు చెప్పుగలరు?

ఇంతవరకును మహాత్ముని పతాకక్రింద నడిచి శాసనసభలకు బోకుండ నున్న కొందరు కాంగ్రెసుప్రముఖులు తిరుగబాటుద్యమము నెత్తి రాబోవు దేనింబడు మామన గయయించు అసహాయోద్యమమునకు "పిండము" నదల నుద్దేశించుచున్నట్లు దెలియుచున్నది. కాంగ్రెసునుండి అనుమతిపత్రమును పొంది, అసహాయోద్యమముక్రింద, శాసనసభలను ప్రవేశించుట వారి తలంపు. అందుచేతనే శాసనసభలను నిరసించువారి సంఘమువారి ప్రక్షాళనయొద్దీ కింది ప్రశ్నముగూడగలదు. "శాసనసభల ప్రవేశించుటవలన నసహాయవాదులు నిర్మాణ కార్యక్రమమును-అందు ముఖ్యముగా జాతీయవిద్య- మద్యపాననిషేధము- ఖద్దరువ్యాపకము మొదలగువానిని అధికతరముగ నిర్వహించి అందుమాలముగా దేశమును శాసనసభలను నున్నవని రాజకీయమునకును శీఘ్రతరముగ సన్నద్ధమొనర్చగలరని యంగీకరించెదరా?"

ఈవిషయము చాల ముఖ్యమును అసహాయోద్యమము నందితును జెందినదగుటచే దీనిని సర్వతోముఖముగ విమర్శించుట యవసరము. ఇటీవల కాంగ్రెసు ప్రచారమును గావించుచు దేశమునందు సంచార మొనర్చుచున్న సత్యదేవస్వామిగారు, కాంగ్రెసుపక్షమువారు పక్షపాత శాసనసభాసభ్యత్వమున కభ్యర్థనలుగ నిజమనడి ప్రజలచే నెన్నుకొనబడి రాజభక్తిపత్తిజ్ఞుల దీనికొనుటకుటకు నిరాకరించి, సహాయవాదులను సభల ప్రవేశింపకుండ చేయవలెనని తెలుపుచుండిరి. ప్రభుత్వమువా రెట్టి చట్టములగావించినను ప్రతిఘటించు సిద్ధాంతమునై కాంగ్రెసుపాక్షికులు తమ పోరాటమును నడువవలసి యుండునను విషయమును స్వామిగారు మఱువగూడదు. ఇదివరకెల్లందును సిన్ ఫీసులు ఈపన్నుదేయవలంబించిరి. వెంటనే ప్రతి ఆభ్యర్థి యు దాను ఆభ్యర్థి యగుటకు ముందుగానే రాజభక్తిప్రమాణమును గావించవలె నని ఎన్నికనిబంధనలందు స్వల్పమార్పును గావించి ప్రభుత్వమువారు దాని నెదుర్కొనిరి. అనంతమైనా భారత ప్రభుత్వమువారుగూడ నాపద్ధితి నలంబించిరనుటకు ఎట్టిపూర్తి గలదు? తరువాత సిన్ ఫీసులు ఒకటివెనుక నోకటిగ నలంబించి నపద్ధతుల నన్నిటిని భారతీయులు గూడ నలంబింపవలయు ననివ్యామిగారు సలహా నొసగెదరేమో దెలియును. ఎంతయో కాలమునుండి బాధపడుచున్న మానవజాతికి, ఇదివరకే పాశ్చాత్యజాతీయులందఱ్ఱి నిజమగు స్వరాజ్యమునకు భారతదేశము సరియగుమార్గమును గమనింపవలసియున్నది. అట్టితట్టి మహాత్ముని విధానమును విశ్వాసముతో ననుసరించినయెడల భారతదేశము విల్లండు, అమెరికా, ఇటలీ, పరాసు, కెరెలనుండి ఎరువుదెచ్చుకొని అవలంబింప నవసరములేదని స్వామిగారికి నెలుపుచుంటిమి. మ్యామార్కునందలి "నేమను" పత్రికాసంపాదకుడగు డాక్టరు శార్మమథామను అమెరికాయందలి గాంధీ వర్ధతి సమావేశమునకు వ్రాయుచు "భర్మముకొరకు గావించబడు సంగ్రామము లందు గూడ పరాజయము వలన వ్యాపించు నిరాశావిషాదమునుండి మానవజాతి నుద్ధరించుటకు గాను గాంధీమహాత్ముడు బోధించు శ్రద్ధావ్యరా హిత్యవిధానము విజయ ముందుగాక యని యాశించుచుంటి" నని తెలిపెను. అసమావేశమునం యుపన్యసింపుచు "తనప్రజలను విముక్తలజేయుటకు గాంధీమహాత్ము డలంబించిన విధానము పరాజయము నందినను ప్రపంచముదాని మరువదు. అవిధానమును భావికాలమునందు తిరిగి ప్రయోగించును" అని బ్రాంచి వాట్సుకుకన్య తెలిపెను. "గాంధీమహాత్ముని అద్భుతమగు అదగ్గము దేశముం దంతటను విరివిగ వ్యాపించు నని నమ్ముచుంటిమి. భారతీయులు, రక్తపాతకరహితముగ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటయందు తమకు గల సామర్థ్యమును పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు ప్రదర్శించెదరని యాశించుచుంటిమి" అని ఇదివరకు దెయిలీ హెరాల్డు పత్రికాసంపాదకుడగు జార్జిలాన్సుబరీగారు వ్రాసిరి. సత్యదేవస్వామిగారును వారి పాక్షికులును మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు మార్పుల కోరిక పూర్వము విదేశములందలి ప్రఖ్యాతపురుషులు వెల్లెబ్బిన ఇట్టియభిప్రాయములను గురించి కొంచెము సమాలోచన గావించవలసియున్నది.

ఈ షట్రిక మొదటి సంచికి విన్నూ (నవంబరు 2 వ తేది)
తెనాలిలో ప్రతిపది మాకార్యాలయమునకు పంపబడినది.
కృత్తికలో నందుంటిమి. నెలచందా ఎనిమిది అబాయి. విడి
ప్రతిక ఒక కాని. (మూడుదమ్మిడియి) ఈ షట్రిక తెనాలి రైతు
ముద్రాక్షర కాలయందు ముద్రింపబడి కొమ్మూరి వేంకటరావు
య్యగారిచే ప్రకటింపబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం. నవంబరు నెల 3-వ తేది

శుక్రవారము

సంస్కరణముల యపజయము : కె. సి. రాయగారి యుద్ధంతము

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు అరచేత వైకుంఠము నొసగునని భావించినవారిలో కె. సి. రాయగారికరు. వీరు అస్పృశియేతరుల ప్రెస్సున కధికారులు. మితవాదనాయకులలో నొకరు. అధికారుల విశ్వాసమును వీరు చూరగొనియుండిరి. వీరికి సైతము, అనుభవముమీద, రాజ్యాంగ సంస్కరణములు సంపూర్ణముగ నవజయము గాంచెనని, ఇప్పుడు తెలిసివచ్చెను. ఇండియను రివ్యూ పత్రికకు వ్రాయుచు తమ కిపుడు గలిగిన యభిప్రాయమునకు కారణములను సూచించిరి. రాయగారు, రాష్ట్రముల పరిస్థితుల నసలేసరకుగొన లేదు. వానిని గూడ జేర్చినచో వివాదకథనము పూర్తియయ్యెడిది. రాష్ట్రములకు డబ్బులేదని మంత్రులేమి తడితరులేమి ఘోష పెట్టుచున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వమే డబ్బునంతను మ్రింగివేయునని వీరు విలపించుచున్నారు. ఏ కాన్యమును నిర్వహించుటకును తమకు డబ్బు లేదనియు, ప్రస్తుతపు ఏర్పాటు లీ తీరున నుండువరకు తామెట్టి మేలును ప్రజలకు చేయజాల మనియు బాధ్యత గల మంత్రులే వదించిరి. ఇంటియగాక, ప్రధానశాఖలన్నియు అధికారవర్గపు వశమునందే గలవు. డబ్బు లేకున్నను, ధన మధికముగ గావలసిన శాఖలు మంత్రులవరము జేయబడినవి. మంత్రులు ఏమి జేయుటకును దోచక నివ్వెర జెడియున్నారు. కాలమును మాత్రము గడుపుచున్నారు. మరియొక మొర వినుపించుచున్నది. మంత్రులు త్రాన్స్ ఫర్ శాఖలకు పెత్తనదార్లుగ నున్నను, వానిని కొనసాగించు బాధ్యత సర్వసూయద్యోగులపై గలదు. వీరు తెల్లవారు. వీరు తమ యిచ్చవచ్చిన రీతిని ప్రవర్తింతురు. ప్రజాభిలాషలను వీరు సరకు గొనరు. తప్పు జేసిన వీరిని మందలించుటకు గాని శిక్షించుటకు గాని మంత్రుల కధికారము లేదు. ఇంగ్లండులోని ఇండియా రాజ్యాంగ కార్యదర్శి వీరికి రక్షణ మొసగుచుండును. ఈ చిత్రచరిత్రమునంతను ఉత్తమ మంత్రులుగ మధుసూదనదాసుగారు వెనుక వర్ణించియుండిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి పనిజేయదని అందరును అంగీకరించుచున్న విషయమే. తుదకు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము ఏ తర్వీకలో చేకూరినంతమేలని మంత్రులుపైతము భావించుచున్నారు. రాష్ట్రముల సంగతిని రాయగారు రెత్తుకొన లేదు. ఇక కేంద్రప్రభుత్వ వ్యవహార మెటుల నున్నది? ఇండియా ఆఫీసు వ్యవహార మెటుల నున్నది?

రాయగారి ఘోష నిండుక పరిశీలించెదము. వ్యాసారంభమునందు, రాయగారు వెల్లుగారి యభిప్రాయము నుదహరించిరి. ప్రపంచములో నెక్కడను హిందూదేశమున ప్రయోగింపబడెడి నిర్బంధములు గనుపింపవనియు, హిందూదేశపు భావ్య భృతయమును గమనింపనందులకు బ్రిటీషువారు తల వాల్చువలసియుండురనియు, ముందుకు కడలక వారు జడత్వమును దెచ్చిపెట్టరనియు, వెల్లుగారు సూచించిరి. హిందూదేశమునందు నిర్బంధములంతగ లేవనియు, లా, ఆర్డరురక్షణముమాత్రమే జరుగుచున్నదనియు దెలిపెడివారి చిరుకవలుకులు కొరగావని, వెల్లుగారి వాక్యములు దృఢపరుచు

చున్నవి. ప్రపంచములో నెక్కడను ప్రజలస్వాతంత్ర్యములకింత భంగపాటు కలుగలేదని, వెల్లుగారు దెలుపుచుండ వేరునిదర్శనములక్కర లేదు. నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణము లొసగిన స్వాతంత్ర్యమున కిది ఫలము. ఇంగ్లండులోను, ఇండియాలోను సంస్కరణము లెటుల సాగింపబడెనో జూచిన పిమ్మట, సంస్కరణముల యుద్దేశము విఫలమయ్యెనని రాయగారికి దోచెను. ఇండియా ఆఫీసు, బ్రిటీషుమాటికి ఇండియా ప్రభుత్వ నిర్ణయములతో జ్యోక్యము కలుగజేసికొనటయు, శాసనసభల తీర్మానముల విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వము ఉపేక్షనహించుటయు, విశేష శాసనసభల తీర్మానములను ఇండియా ప్రభుత్వ మంగీకరించినను పై యధికారులు వానిని నిరాకరించుటయు, ఇందుకు ముఖ్య కారణములని రాయగారు తలంచుచున్నారు. దీనికి ఫలితము పెద్దనున్నయయ్యెను. రాయగారు సంస్కరణముల గూర్చి మొదట వ్యామోహము జెందిరి. మాంటు షర్లు విధానమును బ్రిటీషుప్రభుత్వ మంగీకరించినపుడు సదుద్దేశ మేజూపెనని రాయగారి యుద్దేశము సార్వభౌమ ని ప్రకటనము, కన్నాటుప్రభువు చదివిన సందేశము, ఛెలమ్మిఫర్లు ప్రభువుగారి ప్రసంగము ఇవియన్నియుజేరి మితవాదుల కత్యంతాశ గలిగించెనట. నిరంకుశత్వమంతటితో నంతరించునని వారు భావించిరట. శాసనసభలు ప్రారంభమయిన దినములలో వీరి ఆశల కంతు లేకుండెను.

సంస్కరణముల పని కాంగ్రెసుసభ కడినరకే దెలియును. సంస్కరణములు ప్రయోజన రహితములని ఎంతజెప్పినను, మితవాదులు వినరయిరి. పిమ్మట మితవాదుల కేల యాశాభంగము కలిగెను? మిలిటరీ వ్యవహారములగూర్చి విచారణ సలుపుటకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారొక సంఘము నేర్పరచిరి. దానికి, సేనాధిపతియగు రాలిన్సను ప్రభువుగా రధ్యక్షులు. బ్రిటీషు సైన్యమును కొద్దిగ దగ్గించి, కొంచెము వ్యయమును తగ్గింపవలయునని, ఈ సంఘమువారు సూచించిరి. సేనాధిపతి, సైన్య సాష్టవమునకు విరుద్ధ మగు సూచనలను కావించుటని ఎవరును ఎంచజాలరు. అటులయినను, ఈసంఘమువారు జేసిన చిన్ని సలహాలనుగూడ ఇంగ్లండులో నిరాకరించిరి. సైన్యములో భారతీయులకు కమిషనుల నియమలయు నను సలహా సైతము ఇటులనే నిరాకరింపబడెను. వజీరానులో హిందూదేశపు ద్రవ్యము ఎంతయో దండుగయగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిన మిత వ్యయసూచనలను, ఇండియా ఆఫీసువారు నిరాకరించిరి. ఆంగ్లదేశపు యుద్ధ కార్యాలయము సైన్య వ్యవహారములను పరిపాలన జేయుచున్నది. రాలిన్సను ప్రభువుగారు ఇండియా ప్రభుత్వ సేవకులుగ గాక యుద్ధ కాగ్యాలయ సేవకులుగ బనిచేయుచున్నారు. హైందవ మిలిటరీ పద్ధతి హిందూదేశస్థితి ననుసరించి గాక ఇంపీరియల్ లాభముల ననుసరించి కొనసాగుచున్నది. ఇదిగాక సాదియమున గవసరము లేకుండ, ఇండియా ప్రభుత్వము ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు సబ్బాడే నేటుశాఖయని, మాంటూగూగారికివ్రాసిన లేఖలోకర్జునప్రభువుగారు సూచించియేయుండిరి. స్వదేశ సంస్థానాధీశులను రక్షించువ్యాజమున, శాసనసభనిరాకరించిన ప్రెస్సు బిల్లును రాజప్రతినిధిగారు పునరుద్ధరించుటవలన, సంస్కరణవిధాన లోపము బయల్పడెననియు, నూతనాధికారముల గూర్చి మోజుపడిన వారికెల్ల రకును మితలేని ఆ శాభంగము కలిగెననియు, రాయగారు దెలుపుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయములకు తల యూపుటయే, శాసనసభలు జేయదగినవని యని, ప్రభుత్వ సమాధానముబట్టి స్పష్టమయ్యెనని రాయగారి తలంపు.

ఆంతరంగిక కలవరము నణచుటకు తుపాకులను ప్రయోగించు విషయమై తగు రక్షణ నేర్పాటుజేయుటకొక బిల్లును ప్రిటీషుకొన్నిలు సభ వారంగీకరించిరి. ఈబిల్లు శాసనమగుటకు సామాన్యశాసనసభ ఎదుటకు దీసికొని రావలసియుండెను. కాని, ప్రభుత్వమువారు రందుకు పూనుకొనరయిరి. రాయగారు సూచించినటుల, ఢిల్లీలో మొదటజరిగినసభలో జరిగినమేలు సున్న. కాని ఇదివరకే పన్నులభారముతో క్రంగి కృశించుచున్న భారతభూమిపై 18 కోట్లు అధికపుపన్నులు విధింపబడెను. శాసనసభ మొనర్చినపునకార్య మిది. 1921 ప్రభుత్వమును నిర్ణయించినసభలో, క్రిమీ నలువిచారణలలో యూరపియనులకును భారతీయులకును జూపించెడి తారతమ్యమును తొలగించుటకు విచారణసంఘ మొకటి నియమింపబడెను. ఈసంఘమువారి సిఫార్సులగతి ఏమయ్యెనో ఇంతవరకు దెలియలేదు. ఇండియా ఆఫీసున కవి ఇష్టము లేదని కర్ణాకర్లిగ వినవచ్చుచున్నది. సరిహద్దు రాష్ట్రవిషయమును విచారించుట కేర్పడినసంఘము పన్నుల చెల్లించెడివారి భారము నింకను వృద్ధి జేయుననియు, పరిపాలనావ్యయమును హెచ్చించుననియు, రాయగారు భావించుచున్నారు. సంస్కరణములను పదిసంవత్సరములలోపల మార్పు జేయవలయు నను తీర్మానమును సామాన్యశాసనసభ యంగీకరించినను, దానినితవరకును బాధ్యత గల యధికారులు సరకు జేయరయిరి. బోనార్లా ప్రభుత్వమునందు, మరల పీలుప్రభువు ఇండియా రాజ్యాంగ కార్యదర్శిగను, విటరుటను ప్రభువు సహాయకార్యదర్శిను నియమింపబడిరి. కాలిని కు డెవ్ మైరుప్రభువు కార్యదర్శిగను, మేజరు ఆరమ్మ బిగోరు సహాయకార్యదర్శిగను నియమితులయిరి. నూతన మంత్రవర్గమున అభివృద్ధియనిన సుతరాంగిట్టని సర్ జాఫరు హిక్కుగారికిగూడ ప్రవేశము గలిగెను. సంస్కరణములను త్వరలో మార్పుల విషయమై వీరియభిప్రాయమేమియో గ్రహింపవచ్చును. పీలుప్రభువుగారు మార్పునకు వ్యతిరేకముగ తమయభిప్రాయమును తెలుపనే తెలిపిరి. విటరుటను ప్రభువుగారి యభిప్రాయమిదియే. మార్పు సంగతి యటుండ, ఉన్న సంస్కరణముల గూడ నూడబెరికెదమని, లాయడుజార్జిగారిదివరకే జెదిరించియుండిరి. ఇక ఉన్నతోద్యోగములలో భారతీయుల కెక్కుడు ప్రవేశ మొసగుటకు జేసిన ప్రయత్నముల ఫలిత మేమయ్యెనో తెలిసిన సంగతియే. లాయడు జార్జిగారి ఉక్కుచట్టపు ఉపన్యాసము మితవాదుల ఆశలనన్నిటిని తెగటార్చినది. 1922 సంవత్సరపు డిల్లీ సమావేశములో నెట్టిలాభమును కలుగ లేదనియు, 20 కోట్లు హెచ్చు పన్నుమాత్రము దేశముపై బడెననియు, శాసనసభలు బుట్టిన కొలదికాలములో 38 కోట్ల హెచ్చుపన్నుల కేసభలు మూలమయ్యెననియు, రాయగారు జేబుపరుచుచున్నారు. సంస్కరణములు స్థాపింపబడినపిమ్మట, తీసికొనిన ఋణములసంగతి జెప్ప నక్కరయేలేదు. ఇటీవల ముగిసిన సిమ్లా సభలవరకు, సంస్కరణములు ప్రజల సౌఖ్యమునకుగాని, సంతృప్తిగాని ఏమాత్రము తోడ్పడలేదని రాయగారు ఘంటాపథముగ చాటుచున్నారు. ఎంతదూరము పరికించినను, రాయగారికి అపజయకథయే వినవచ్చుచున్నది. శాసనసభ నాయకులుగ బనిచేయుచున్న రంగాచార్యులుగారును, గిన్యాలాగారును గూడ, సంస్కరణములగూర్చి తాము లేనిపోని యాశల బెట్టుకుంటిమని ఇంతకుముందు ప్రకటించియుండిరి. అభిమానముగల నాయకులకే సంస్కరణము లిటుల గనుపించుచుండ ప్రజాసామాన్యమున కెటుల గనుపించునని, రాయగారు రడుగుచున్నారు. ప్రజలకు గావలసిన

యక్కరల ఖర్చు పెరిగిపోయెను. పోస్తుకార్లు, నిప్పుపెట్టెలు, రై, తేనె, పప్పులు, నూనె, ఆరికవత్తుల మరుదెంచుచున్నది. రాబడిలో నష్టమింకను అధికమగు సూచనలు గనుపించుచున్నవి. ఈ నష్టమును నివారించు మార్గమేమి? మిలిటరీ ఖర్చులు చాలవరకు దగ్గి న గా ని, ద్రవ్యనష్టము కొంతయైనను దొలగిపోవడు. దానిని తాకుట కయినను శాసనసభల కధికారము లేదు.

ఇట్టి సందర్భములలో రాయగారి బోలు మితవాదనాయకులే దారి తెన్ను తెలియక ఘోషించుచుండ, నిరాకరణావలంబులు వానిలో బ్రజేరించి పరిహారమును బోలెడు ఎంతవరకు భావ్యమో, ఇంగితము గల వారెల్ల యాహించు కొన గలరు. రాయగారు ప్రభుత్వమువారి కీర్తిని సలహాలలో, శాసనసభల బహిష్కారమును కాంగ్రెసుసభ విడనాడుచో, రాబోవు ఎన్నికలు జరుగు లోపల రాజకీయనిర్బంధితులను తుమించి విడిచి పెట్టవలయు నను సలహా యొకటి గలదు. శాసన సభలకు బోవుట మూలముగ, రాజకీయ నిర్బంధితులు తమ స్వాతంత్ర్యమును కొనుక్కొన నక్కర లేదు. అటుల సంపాదించెడి స్వాతంత్ర్యమునకన్న, నిర్బంధమే ఎంతయో మేలుగ నుండును. నిరాకరణావలంబులు లంచముల నాశించుట లేదు. శాసనోల్లంఘనసంఘపు రిపోర్టు జూచిన పిమ్మట, సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు రాజకీయనిర్బంధితుల విషయ మాలోచించెద రని, ప్రమాంటిలు గారు నడిచియుండిరి. నీనియర్థమేమి? శాసనసభల బహిష్కారమును విడనాడి, నిరాకరణావలంబులు బుద్ధిమంతులవలె ప్రవర్తించుచో, నిర్బంధములను తాము తొలగించెద మని ప్రభుత్వమువారు చెప్పవచ్చును. ఇట్టి స్వల్పాకర్షణముల గాంచి భారతీయులు తమ నిష్ఠను విడనాడ జనరు. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించినటుల, స్వాతంత్ర్యవిరహిత మగు హిందూ దేశమే కారాగృహము బోలియున్నది. ధర్మమును త్యజించి పెద్ద కా రా గృహ ము న నుండుటకన్న, ధర్మనిష్ఠను కాపాడుకొనుటకు చిన్న కారాగృహమున నివసించుట సాఖ్యదాయకము. గాంధీమహాత్ముడు మొదలగు నాయకులను విడిచిపెట్టుటకు మార్గము, స్వధర్మమును కరిత్యజించుట గాజాలదు. భారతీయులు స్వధర్మమును దీక్షతో నిర్వహించుచో, నిర్బంధితుల విమోచనమును, స్వరాజ్యసిద్ధియు తప్పక చేకూరుననుటకు సందియములేదు. శాసనసభల భవలో జక్కుకొనకుండ భారతీయులు తమధర్మమును నెఱవేర్చి మాతృ ఋణమును త్వరలో దీర్చుటకు, పరాత్పరు డను గ్రహించు గాక!

చిత్తరంజన దాసుగారి హెచ్చరిక

దేశరాజును సమావేశములో చిత్తరంజన దాసుగారు గావించిన హెచ్చరిక, అసాధారణము ప్రెస్సు వార్తలలో గాననగును. నిరాకరణసూత్రమునుగూర్చి కాంగ్రెసునం చెట్టి భేదాభిప్రాయములు లేవని, దాసుగారి తలంపు. స్వరాజ్యమును అహింసాపద్ధతులచే సాధించుటకు విలు గలదని, నిరాకరణ సిద్ధాంతము ప్రపంచమునకు బోధించెను. నిజమగు స్వరాజ్యమును ప్రతిష్ఠించుటకు, ప్రపంచచారిత్రమునందు ధౌర్జన్య మెన్నడును తొడ్డుకలేదని, దాసుగారు చాటిరి. ప్రాన్సు, అమెరికా, ఇంగ్లండు మొదలగు పాశ్చాత్య దేశములలో సైతిము, స్వాతంత్ర్య మొక మధ్యతర గతివారికి మాత్రమే గలదు. క్రిందిజాతులవారు పై జాతులవారికి దాసులుగ నుండుటయేగాని, వారికింకను స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గలుగలేదు. ధౌర్జన్యము

నలన, శత్రువు లుద్భవించెద రనియు, ధౌర్జన్య రాహిత్యమువలన శత్రుత్వము నశించు ననియు, ప్రేమ వ్యాపించు ననియు, దాసుగారు హెచ్చరించిరి. బ్రిటీషు పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపనలను మక్కికి మక్కిగా సేదేశములో నెలకొల్పుట దాసుగారి కిష్టము లేదు. కేవలము ఒక్కతరగతివారికే స్వరాజ్యము లభించెడి విధానముతో హిందూదేశమునకు బనిలేదు. ప్రజాసామాన్యమున కంతకును స్వేచ్ఛ లభించుట దాసుగారి యాశయము. ఎట్టి స్వరాజ్యము తన కవసరమో నిర్ణయించుకొను హక్కు హిందూదేశమునకు చేకూరవలయును. ఆ హక్కును సంపాదించుటకు ఎల్లదను కమర క్రిందిని యోగించుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యమునకు స్వస్వమర్పణ మవసర మనియు, ఇట్టిస్థితికి దేశమును సంసిద్ధపరచుట కాంగ్రెసువిధి యనియు, దాసుగారు హెచ్చరించిరి. నిరాకరణోద్యమమునకు ప్రాణమగు అహింసనుగూర్చి దాసుగారు నొక్కి వక్కాణించు టంతయుసంభావ్యముగనున్నది. మున్ముందు ఇప్పటికన్నను ఎక్కువమకష్టములు, దేశము నెరుక్కొనవచ్చును. ఎక్కుడు ఆటంకములను దేశము చాటువలసియుండును. కాని ఎట్టిసందిగ్ధమయము లందును అహింసానీతమును దేశము విడనాడకుండుచో, పశుబలమునకన్న ఆత్మశక్తి మహాత్మ్యమను సత్యమును ప్రపంచమునకు వెల్లడికేసి, మానవకోటిని తరింపజేయజాలి యుండును.

అకాలీపీరులు

ఇంతవరకును ఆరెస్టుచేయబడిన అకాలీలసంఖ్య 3956 అయ్యె నని, నేటి తంతివార్తలు చెలుపుచున్నవి. దాదాపు నాలువేలమంది ఆరెస్టుయినను, అకాలీపీరుల ధైర్యము మొక్కబోవలేదు. వారు తమధర్మముకొరకు పోరాడుట కింకను అధికోత్సాహము జూపుచున్నారు. పంజాబుప్రభుత్వమింకను సంకుచితదృక్పథమును విడనాడలేదు. పంజాబు శాసనసభలో గణపతిరాయిగా రడిగిన ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పమ, లాటికర్రచెబ్బల ప్రయోగమునకు లోనయినవారి సంఖ్య 1650 యని, ప్రభుత్వపక్షమున క్రెయికుగారు నడిచిరి. అధికారదృష్టిలో 1500 మందికి కొలదిచెబ్బలుమాత్రమే దగిలెనట. కొలదిచెబ్బ లనిన, ప్రమాణమేమియో చెలియదు. అక్రమపుగుంపులను చెదరగొట్టుటకు చెబ్బలగొట్టు పద్ధతినయినను నుపయోగింపవచ్చునట. లేక ఆరెస్టులనయినను జేయవచ్చునట. అందుచే పంజాబు ప్రభుత్వమువారు తమఇష్టము ననుసరించి ఒక మూలొకపద్ధతిని, ఇంకొకమా రింకొకపద్ధతిని అవలంబించిరట. ఈసమాధానము విచిత్రముగనున్నది. ఆరెస్టులపద్ధతి విఫలమయిన, మరల మొదటిపద్ధతిని నీ రవలంబించెదరు గాబోలు. చెబ్బలవలన గాని, ఆరెస్టులవలన గాని, మతధర్మక్షణకార్యమును అకాలీలు విరమింప రనియు, వారిసంకల్పము త్వరలో సఫలమగు ననియు విశ్వసించవచ్చును.

ఆంగ్ల దేశము : ఎన్నికలు

కన్సర్వేటివులకును, లాయడు జార్జి పక్షము వారికిని పోత్తు గుఱురుట లేదని, విదేశవార్తలు చెలుపుచున్నవి. లాయడు జార్జిగారు వెనుక బెదరించినవిధమున, కన్సర్వేటివులపై దాడి వెడలుచురో లేదో, త్వరలో తెలియగలదు. లాయడు జార్జి పక్షమువారును, ఇండిపెండెంటు లిబరలు పక్షమువారును కలసి పనిచేయవలయునని, మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక గోరుచున్నది. కాని, ఈ కోర్కె సఫలమగునని తలచుట కాధారములు లేవు. ఆస్పిక్టుగారు పెయిస్లిలో ముచ్చటించుచు,

కొయలిపను పక్షమును తీవ్రముగ నిరసించిరి. లేబరు పక్షమువారికి విజయావకాశము లెంతవరకు గలవో తెలియలేదు. ఇంతవరకు కన్సర్వేటివుల అభ్యర్థు లధికముగనున్నారు. లేబరుపక్షపు అభ్యర్థులు రెండవస్థాన మాక్రమించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులవిజయమున కనకాశ మధికముగ నున్నను, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో వారి ప్రభుత్వము చిరకాలము కొనసాగు నను సమ్యక్మునకు తావు లేదు. లేబరుపక్షపు దాడికి తాగుటకు గాని, ఆధునికసమస్యలను పరిష్కరించుటకు గాని, వారికి నామధ్యము గనపించదు. బోనార్లాగారి ప్రకటనము ఒట్టియే, ఈసంగతిని సులభముగ గ్రహించవచ్చును.

చెన్నపురి నిమ్మ జాతి సేవాసంఘము

సహాయము కొరకు పాటక చేరీ చెన్నపురి నిమ్మ జాతి సేవాసంఘము (డి డి ఎస్సెస్) కౌన్సిలు సర్వీసు సామ్రేటివకు సహాయముచేయుటకు ఈనెల 8 వ తేదీ బుధవారము నాయంకాలము 6 గంటలకు గోవిందప్ప నాయకవీధిలోనున్న సాందర్భపువూలులో పాటకచేరీ జరుగును. గాత్రపాట జంక్రిపాట హిందూస్తానీ, ఆరవము, తెలుగు, ఇంగ్లీషుభాషలలో కీర్తనలు, సంభాషణలు మున్నగువిజరుగును. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి సోదరుడును, నుప్రసిద్ధ నటకుడును వియ్యనగు చారింద్రకాథ చటోపాధ్యాయగారు మున్నగువారిచే గేయములు పాడబడును. టిక్కెట్ల ధరలు రి, రి, 2,1, రూపాయలు. విద్యార్థులకును 12 పిందలొపువారికి 50% ము కట్టు. హిందూ స్వరాజ్య, ఆంధ్రపత్రిక, స్వదేశీమిత్రుడు, స్వధర్మ, క్రీస్టియన్ షిప్, టియటు పత్రికా కార్యాలయములలోను నేషనలు క్లబ్బులోను, వై. ఎం. సి.సి. కార్యాలయములలోను టిక్కెట్లు అమ్మబడును.

దృష్టిని కాపాడుట

(వి సై ట్) ఈ పేజీలో 328 తయిచెట్టిపీధిలో నున్న శ్రీకృష్ణా బ్రదర్స్ వారును రావు సాహెబు డాక్టరు యు. రామారావు ఎమ్. ఎల్. సి. గారును ప్రకటించిన ఇంగ్లీషు గ్రంథమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. నేత్రకోగముల చికిత్సను గూర్చి యీ గ్రంథము ప్రాయోజనము. విలయువారు వైచిత్రనామాట నాలుగు అణాలు పంపినచో వాగ్రంథమును బహుమతిగాను.

శ్రీ యాదవ ప్రకాశిక

పత్రికాధిపతి - పులి చెంగల్వరాయ నాయుడుగారు ఇది యొక మాసపత్రిక, మొదటి సంచిక ఆశ్వయుజ శుద్ధ అష్టమి కనివారమునాడు ప్రకటింపబడినది. సంవత్సరం చందా రెండురూపాయలు కలయువారు "శ్రీయాదవ ప్రకాశిక, అల్లపూలగుంట, సత్యవేదమహాస్థు చెంగల్వల్లు, జిల్లా" అని వ్రాయవలెను.

ది వేదిక్ వరలు

సంపాదకుడు-డాక్టరు కే. సి. సుబ్బనామాత్యగారు ఇది యొకమాసపత్రిక. ఆంగ్లభాషను ప్రకటింపబడుచున్నది. సవాతంత్ర్యమునుగూర్చిన పాండిత్యపరిష్కరము లగు వ్యాసము లిందు ప్రకటింపబడుచున్నవి మొదటిసంచిక ఆగస్టు 7 వ తేదీన, రెండవసంచిక సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన ప్రకటింపబడెను. రెండుసంచికలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చందా నాలుగు రూపాయలు. విలయువారు సంపాదకునికి "128 గోవిందప్పనాయకవీధి. మదరాసు" అని వ్రాయవలెను.

సంయుక్తరాష్ట్ర లిఖరలు సంఘము

రాగలసమావేశమునకు మాన్రీనివాసశాస్త్రిగారి సభ్యత్వముగ నెన్నుకొనుట . అలహాబాదు, నవంబరు 2:-సంయుక్త రాష్ట్ర లిఖరలు సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నేటి సమావేశమున తెల్లబహదూరు సుప్రగారు సమావేశ కాలమునకు శత్రుత్వోద్యోగమున నుండి రాజాల రని తెలిసి మానసియు లగు శ్రీయంత శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిని అధ్యక్షులుగా నియోజించిరి.

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 3956 మంది అకాలీల అరెస్టుచేయుట

అకాలీలు లుబాకికట్టముగా నిలుచుట రైలుబండిని నిలువకపోవుట-11 మందికి గాయములు తగ్గులుట-
వాకిలి కొందరు చనిపోవుట- కొందరిని అరెస్టుచేయుట- రైల్వేస్టేషన్ల వీధులు ప్రకటనము

దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

శ్రీరాజానులో నొసంగిన ఉపన్యాససంగ్రహము

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము

దేశమునందు 1 వ తేదీని జరిగిన ఉత్సవములు సభలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

రణజితు సింగుగారికి శిక్ష

రణజితు సింగుగారు ధరావతు కట్టనందున ఒక సంవత్సరము శిక్ష చేయబడెను.

3956 గురిని అరెస్టు చేయుట

31 వ తేదీని 100 మందిని అరెస్టు చేయుట

31 వ తేదీని 100 మందిని అరెస్టుచేసిరి. మొత్తము 3956 గురు తేరిరి.

రైలుబండిని అకాలీలవైకి నడుపుట

తీవ్రత 9 గంటలకు అకాలీలవైపునకు ప్రెయిను నడువకదలం ప్రేమనుకు వచ్చుచున్న సమయమున దూర్భపు సిక్కులువద్ద కొందరు రైలుదారి కడ్డముగ నిలుచుండుటను ప్రేమ నుమాన్యుర మొనెను. అటునండి కట్టదని వారిలోచెప్పగా వారు విసలేదు. అందువలన అపాయమున రైలుపుస్కెలు నెత్తుట కర డు మరల ప్రేమనుకు పరుగెత్తునకి అలస్యమైపోయినది. రైలు వచ్చినది 11 గురికి గాయములు తగిలినవి. వారిలో చుక్కరిమా త్రిము బలమైనగాయములు తగిలెను. ఎవరును చనిపోలేదు. విచారణచేసి డ్రైగరును ప్రేమనుమాన్యురను నిర్దోషు లని నిర్ధారణ చేసిరి. అని ఎస్. డబ్ల్యు. రైల్వేస్టేషను ప్రకటించెను

రైలుక్రిందబడిన అకాలీలు చనిపోవుట

రైలు క్రిందబడుటవలన గాయములు తగిలిన అకాలీలు మృతిచేసిరి. రాజ్‌పండిలో వారికి అంత్యక్రియలు జరిగినవి. కలకొలది సిక్కులు హిందువులు మహమ్మదీయులు మున్నగు వారు వారిలోగూడ స్మరణమునకువెరిరి. గాయములు తగిలిన వారిని కొందరిని పోలీసులు అరెస్టుచేసి రవి రాజ్‌పండి కాం గ్రెసు సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

1 వ తేదీ అరెస్టులు

నవంబరు 1 వ తేదీని 110 మందిని అరెస్టు చేసిరి. వారికి శిక్ష చేసిరి. మొత్తము 3956 గురిని అరెస్టు చేసిరి.

ఒక స్త్రీని కనిట్టేలు కొట్టిన కేసు

నవంబరు 2 వ తేదీని విచిలాల కాదు అను స్త్రీని కనిట్టేలు కొట్టిరి. ఆమె స్వలితలకుండ పడిపోగా ప్రక్కకిట్టి చేసికను కనుచుగూర్చి మేజిస్ట్రేటు నిచారణ చేసెను. రాజ గాన్వీవద్ద ఒక స్త్రీ పోలీసులుచెప్పినట్లు విసనందున స్వల్పముగా గాయములు తగిలెనని మాత్రమే తేలికదని మేజిస్ట్రేటు ప్రక టించెను.

రెండవ తేదీ అరెస్టులు

నవంబరు 2 వ తేదీని 150 మంది అకాలీలకు అరెస్టు చేసిరి.

స్త్రీల నవమానించుట

పూజచేయుచుండగా అకాలీలచే నవమానింపబడిన స్త్రీ లలో కొందరు దెబ్బలు తగిలిన అకాలీలకు ఉపచారము చేసి యున్నారు.

ఉపన్యాసములు

జి. పి. కరీక్షలు నిచ్చినవారును విద్యాధికులును వెలదిన ముల పాటు గురుద్వారముల సంస్కరణమునగుగూర్చి ఉపన్యాసముల నొసంగవలెను. అభ్యాసము పూర్తియైనవీధుట వారు యితరరాష్ట్రములకునూడ కర్కరలెను. వారికి తీర మియ్య గదు నని గురుద్వారాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

ఆలీసోదరుల శిక్షాదినము

బొంబాయిసభ

బొంబాయిలో 1వ తేదీని సభ జరిగినది. పితౄలుగారు ఆలీసో దరుల సభించిరి. సోదరులునిర్వయముగ కలంకువారు, నిమ్న పటులు. వారు నిర్వయముగ ప్రభుత్వలోపమును చూపుటచే వారికి శిక్ష చేయబడెను. కావతులు చెరపాలలో నున్నంత కాలము కాంతి కలుగుదుగాన నిపుడైన వారిని వదలదగునని పితౄలు గారు నడిచిరి.

ఫిల్లీ

ఫిల్లీలోగూడ 1వ తేదీనిసభజరిగినది. డాక్టరు అహ్మద్ గారు మాన్యుగువారుపవనసిందిరి సరదిలియం విస్సెంటుగారు సాది రులవై మోపిన నింకలకు అహ్మద్ గారు నిర్వయముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. దొరతనమువారు పువిన హాస్యమును మాంప్రతినిధి వర్త మునైన మావక్యముతో పోల్చిచూచిన మహమ్మదాలీ ప్రతి నిధివర్తమునైన మావక్యము మర్యల్పము. అని అహ్మద్ గారు నడిచిరి. ఫిల్లీలోఅంగారానిధికి లక్షరూపాయలు చేరవచెప్పిరి

సేలం

పి. వాసుకేశయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద 1వ తేదీనిసేలములో విక్టోరియా మార్కెటులో సభ జరిగినది. రాజగోపాలాచారి, పి. కరదరాజులుగారు సోదరులనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ప్రజలు ఖద్దరు ధరింపవలెనని బోధించిరి. కాంగ్రెసుప్రచారకుడు భూ కతి కలంతియప్ప వాయకరుగారి ఆకాలమరణమునకు విచారిం చుచున్నా మను తీర్మాన మహిమింపబడెను.

లక్నో

లక్నోలో 1-వ తేదీని ఉత్సవము జరిగినది. డాక్టరు కృష్ణలాల నెహ్రూగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది.

చెన్నపురి

1 వ తేదీని తిరువళ్ళిక్కణి సమాద్రతీరమున హాసరలులు కే. వి. రంగస్వామయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. వి. చక్రవర్తయ్య నెట్టి అయ్యలు మలేడు, ఎస్. సత్యమాన్ది, ఇ. ఎల్. అయ్యుగార్లు మున్నగువారు పవనసిందిరి.

దెంగుగూరు, ఫిల్లీ, సేలం, కల్లికోట, మున్నగు చోట్ల గూడ సభలు జరిగెను.

తిరువనంతపుర వార్తలు

పూర్వము పచ్చయప్ప కళాకాలాధ్యక్షులుగ నుండి తిరువనంత పురములో మహారాజావారి కళాకాలయందు చారి త్రమును అర్ధరాత్రుమున బోధించుచు కొంతకాలము క్రిందట పని చాలించుకొని వెడలిరి. ఆర్. యస్. లాపర పండితుని ఛాయాపటమును శ్రీయుత సీ.పి. రామస్వామి అయ్యురగా రనే కు లగు పురజనులయెడుటను పండితుని పూర్వకమ్యులయెడుటను బహిరంగపజచిరి. పండితుని భావకారమై విద్యార్థులకును, చిత్ర మున వ్రాసిన సంస్థాపితకారునకును పరికములు బహుమాన మొసగబడెను.

సీ. పి. రామస్వామిఅయ్యురగారు అక్టోబరు 31 వ తేదీ రాత్రి మద్రాసునకు పయనమైరి. హైకోర్టులో సిరియల్ చర్చి బ్రస్తునిధి కేసులో వాదించుటకై కొద్దికాలములోపల తిరిగి వచ్చురు.

గొప్పబండిపోటు

కలకత్తాకు 10 మైళ్ళదూరముననున్న రఘునాథపురము ను గ్రామమున ధనికు డగు నొక బంగారినాని గృహమున కుం గరవారము వారు తెల్లవారు జామున గొప్పబండిపోటు జరి గెను. 15 మంది దొంగలు లోనప్రవేశించి కుపాకుల గాల్చి యింటిలోనివారిని దెబ్బపెట్టి యజమానని కొట్టి 7540 రూప్య ములు వెలచేయు నగలను దొంగిలించిపోయిరి. పోలీసుకారందరి వచ్చు చేసిరి. వారిలో నొకడు రైల్వేయ్యదొంగ గియుడు.

దేశబంధు దాసుగారు

శ్రీరాజానులో నొసంగిన ఉపన్యాసము

అసహాయోద్యమ చరిత్రను దాసుగారు ప్రాంభము నుండియు వివరించిరి. అత్యుత్సరులో దేశీయమహాజనసభ జరిగి నప్పుడు గూడ కాంగ్రెసు సభ్యులందరును అసహాయోద్యమము పట్ల నిర్ధారణగా నేకాభిప్రాయులై యుండలేదు. మనకోరి కలు వీలైనంతవఱకు మితిముగా నుండవలెనని కాశీనగరమున జరిగిన దేశీయమహాజనభిలో తీర్మానింపబడెను. ఎంతటి స్వాధీ సరుడైనను తిరుస్కరింప పీలులేనట్లు మనము హాదగునని గాంధీ మహాత్ముడు నూచెంచెను. కాశీనగరమున కాంగ్రెసువారు కోరిన విషయములను వారరతుమువారు నిరాకరించిరి. చివరకు కాంగ్రెసువారు అసహాయోద్యమము నవలంబించిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులలో సభిప్రాయభేదము బుండవచ్చును గాని అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతమును గూర్చి మాత్రము భిన్నాభిప్రాయ ములు లేవు. అసహాయోద్యమముతో ప్రపంచమున నూతన ప్రతిజ్ఞము ప్రారంభమైనది. దౌర్జన్యవిరహితములగు సాధనముల వలన స్వరాజ్యమును బడయుట సాధ్య మని ప్రపంచమునకు వెల్లడించుటకే అసహాయోద్యమ మవలంబింపబడెను. నిజముగు స్వరాజ్యమును వెలకొల్పుటలో దౌర్జన్య మెన్నడును లాభికారికాలేదని ప్రపంచచరిత్ర స్పష్టపరచినది. ప్రాప్సు, అమెరికా, ఇంగ్లాండు దేశములలోగూడ ధనికులకును పేదలకును తీరని వైరము వెగడియున్నది. స్వాతంత్ర్యము మధ్యతరగతులకు మాత్రమే లభించినది. సామాన్యజనులకు భవిష్య అదగద్రొక్కరు నేయున్నారు. దౌర్జన్యమువలన మనకు క్రొత్త తల్పడుదురు దౌర్జన్యరాహిత్యమువలన క్రొత్తపట మిల్లులగుదురు. సమాకార ము కావలె ననినచో ఏకోదేశము కలవారీమాత్రమే సమాకార ము కుదురును. నింకరాధికారము గూడ స్వరాజ్యము కావలె నందురా? అట్టిచో. వారితో సమాకార మెట్లు సాధ్యమగునో విష్వ నమన మితవాదబుజంకెదరు. విప్లవముఅభివృద్ధినికొక భాగమే గాని కేరుగాదు. ఇప్పుడుగొప్పవిప్లవముతో మనము చిక్కుకొనియున్నాము. భావవిప్లవమును క్రియావిప్లవమును ఏర్పడినవి. వీనివరి చామమే స్వరాజ్యము. విప్లవమనగా సంపూర్ణమగు మార్పు. అట్టి సంపూర్ణమగు మార్పునే మనముకోరుచున్నాము. మన అసహాయ వాదుల కింకను పార్లమెంటువద్ద ప్రభుత్వముపై వ్యాపానా ము వదలనందులకు నేను చాల చింతిలుచున్నాను. క్రొత్తకాఖ లను ప్రజాయత్నముల గావించిన తేకియులు సంకల్పపులగుదురని మనలో పలువురు తలంచుచున్నారు. అట్టి స్వరాజ్యమువలన మధ్యతరగతులకు మాత్రమే లాభము కలుగును గాన నేను దానిని కోరుటలేదు. అధికారము చాల క్రేజేప్టలను కలిగిం చును గాననే మనమధికారమును వదలవలక తట్టుకొని ప్రాకు లాడుచుందుము. మనచురుకు తి తుడు చే యుచున్న కార్యములను, తిలకింపుడు. కొన్ని ఏండ్ల క్రితము పీరు (యిప్పుడు మంత్రిలుగానున్నవారు) గూడ కాంగ్రెసు సభ్యులగు దేశభక్తులే. ఇప్పుడు వారు స్వతంత్రతకు బడయకలె నను కోరికను సంఘర్షణమును రూపుమాపుచున్నారు. నేను బ్రతికియున్నంత కాలము నిట్టిస్వరాజ్యము కుండదనియే వానింప గలను. నేను జనసామాన్యమున కుపయోగించుస్వరాజ్యమును కోరెదను గాని ధనికులకుమాత్ర ముపయోగించుస్వరాజ్యమును కోరను. భైర్యకాలులతో వాడుపనిలేదు. అట్టివాండురున్నా రు? సామాన్యజనులలో నెవ్వడైనను శాకంబై శ్రేష్టుడే. ఏల యనిన అతడు బానిస గాదు. ఇట్టిబానిసతనమునండి వెలువడు టయే స్వరాజ్యము. ఇట్టిస్వరాజ్యము ప్రపంచమున కంతకును ఉత్తమమగు బోధనము. స్వరాజ్య మనగా స్వాధీనత్వము, సంపూర్ణస్వాధీనత్వముగమే స్వరాజ్యము. మీరు మీమిహిదాంతో విభేదములను మరచి విశ్వమానవ ప్రేమయే ఉత్తమమతమని నమ్మి అట్లనన్పించెదరా? ఇట్టి త్యాగ ము ను దేశీయు లొనర్చు నట్లు చేయుటయే దేశీయ మహాజనసభకు ముఖ్యకర్తవ్యము. మీలోగల దౌర్బల్యములను అపవిత్రతలను మీరు తొలగించు కొనవలెను. అప్పుడే మీరు స్వరాజ్యబంధిరమునకు పునాదులను వేయగలుగుదురని దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు నుడిచిరి. వాకిం అబ్దులుఖాను, వి. కే. పటేలు, రామదాసుగాంధీ గార్లు గూడ హిందీకోషలో నుపన్యసించిరి.

భారతనవాయసంఘము

వైసంఘ సభ్యులకు బొంబాయి నుంట్ రామన్ కరీంద్ర లులో అక్టోబరు 31 వ తేదీ సాయంత్రము స్వాగత మొసగ బడెను. చాలమంది విచ్చేసిరి. స్వాగతోత్సవము జయభద్రముగ కొనసాగెను.

విదేశ వార్తలు

సామిప్య ప్రాచ్యసమస్య

సామిప్య ప్రాచ్యసమస్య రషియా, బల్గేరియాదేశముల నాహ్వినించిరి. బల్గేరియావారు తురుష్క సమస్యను బల్గేరియా వారి సామిప్య ప్రాచ్యసమస్య లోని కీ కర్మములను గూర్చి చర్చించెదరు. జలసంధి విషయమై చర్చించుటకు రషియావారాహ్వినింపబడిరి. జలసంధి సమస్య, తుర్కీకి మిత్రమండలికి గల సాధారణసమస్యల నన్నిటిని ఏకకాలమున విల చర్చింపరాదో తెలియజేస్తుంది. సభా ప్రారంభమున తురుష్క సమస్య పరిష్కారములు చర్చింప బడవచ్చును.

ఈజిప్టు రాయబారులు

సామిప్య ప్రాచ్యసమస్య ఈజిప్టురాయబారులు గూడ ఈజిప్టుతరపున వాదించుటకు అంగీకరించవలెనని కోరెను. క్రొత్త బ్రిటన్ అంగీకరించుటలు తోచుచున్నది.

జపాన్ ప్రతినిధులుగూడ లాసానియా సభ కేంద్రము.

అంగోరావారి బెదరింపు

కాకొస్టాంటినోపిలు, ఆక్టోబరు 31:—మిత్రమండలి ప్రాంత మిషనరీలకు అంగోరా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి చెందులేఖలనందజేసెను. లాసానీ అంగోరాలకు రాక పోకల శీత్ర ప్రభుత్వ ప్రభుత్వములను కలుగజేసిన సభ లాసానీలో జరుగుటకు అంగీకరించెదమని మొదటిలేఖలోనినంగతులు. చూడెయ్యానభకు విరుద్ధముగ కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వమువారికి ఆహ్వానము సంపివందుల కాక్షేపించుచు చెందవలెఖ అందజేయబడినది. దీని కలన అంగోరా ప్రభుత్వమువారు సభకు పోకుండుట జరుగ గలదు.

తుర్కీనులైన

కాకొస్టాంటినోపిలు, ఆక్టోబరు 31:—నుల్తానుగారి రావ కీయవలెమయ్యును అధికారములలో కొంతమార్పు చేయబడు నని తెలియుచున్నది.

సుల్తాన్ గారి నిత్యగతులు

కెమాలుగారి ప్రకటనము

కాకొస్టాంటినోపిలు, నవంబరు 1:—విదేశీయజాతివారి ప్రజలలో కుమంజనరశస్యభావముతో కాలముగడుపుటకు కెమాల్ నిల్లు నిశ్చయము జేసికొని రని కెమాలుగారు తెలియజేసిరి. దీనికై క్రొత్తబ్రిటన్ ప్రభుత్వము ఒడంబడికను జేసికొనెదరు. లాసానియా సభలో తర్కిత సామిప్యమును ఎట్టి పరతులులేకనే నిల చెట్టుకొన గోరుచున్నది. జలసంధిగుండా అందరకు ప్రవేశము స్వేచ్ఛ గుండవలసినదే యని ఆయన అంగీకరించెను. అంగోరా ప్రభుత్వమువారుమాత్రము స్థాయిలు, మాశ్కోర్ సముద్రములకు భంగము కలుగదని ఆధయ మీయవలె ననుచున్నారు.

కెమాల్ నిల్లు యభిప్రాయము ప్రకారము సుల్తాన్ అధికారము లేదనియే కెమాలుపాసాగారు తెలియజేసిరి.

కాన్స్టాంటినోపులు ప్రభుత్వమును నిరసించుట

కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వమువారును, అంగోరా ప్రభుత్వమువారు ఒకేవిధానము నులంబించుటచే అంగోరా ప్రభుత్వమువారు కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వముతో సఖ్యతగ మెలగవలయు నని మంగులు ప్రత్యేకముగ సభజరిపి అంగోరా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అంగోరా ప్రభుత్వమువారు ఎటులు జెప్పిన అటులే విశ్వాసపూర్వకముగ భరసా వహించెదమని గూడ తెలియజేసిరి. కాని ఎంత జెప్పినను అంగోరా ప్రభుత్వమువారు కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వమువారిమాట నెడచెదిని ఛెట్టిరి. ఎంతమాత్రము కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వము కూడదనే పాటుపాటుచున్నారు.

ఈప్రకారము జరుపుట నిశ్చయించుకొనుటలు తెలియుచున్నది. అందుచే గాంధు నిజగారు తండ్రికి ప్రత్యక్షతరము ఇచ్చుటకు నేమనలు ఎసంగి వారు తలంచుకొనలేదు. కాకొస్టాంటినోపిలులో అధికారము నిలయుట సరిపాటనాసభ వారిదేయని నేమనలు ఎసంగి వారు నిశ్చయించుకొనిరి.

అంగోరా ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలి కాకొస్టాంటినోపిలు ప్రభుత్వమువారిని లాసానియా సభకు నాహ్వినించుటకు ఆక్షేపించిరి. కానిలో మిత్రమండలి కెట్టి ప్రయోములేదు. ఆ ఆక్షేపణతో మిత్రమండలికి అనంగము లేదు అని ప్రెంచివారు తెలియజేసిరి. కాని లాసానియా సభకు తమ ప్రతినిధులను పంపుటకు గూర్చి పీ రికవున తమలో తాము ఏదో విధముగ ఒడంబడిక జేసికొనవలయు ననిరి.

లాసానియాసభకు మిత్రమండలి పంపిన ఆహ్వానమును గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి

క్రొత్త మంత్రవర్గము

లండన్, నవంబరు:—క్రొత్తమంత్రవర్గములో నింటర్వ్య ప్రభువుతో కాటు ఇంకోక 4 గురు ప్రభువులు చేర్చబడిరి. మంత్రవర్గములో అందరును సంకుచిత భావోకేతులే. ఈ మంత్రవర్గములో ఇంకను ముఖ్యముగ 4 స్థానములు పూర్తి జేయవలసి యున్నది. పూర్వము ప్రభుత్వములో 22 మంది గలరు.

క్రొత్త నియామకములు నేమనలు విబరలుకము వారికి కోపముగ నున్నయవి. లాయిడ్ బార్నిగారు ఇకముందు ఏమి తెలియజేసెదమో యని ఆతురతో కనిపెట్టి వారుచున్నారు. కాని పాపము లాయిడ్ బార్నిగారి గొంతుకు బాగులేకుండుటచే తేపు (2-11-22) బ్రిటన్ లో మాట్లాడుటకు పిలువదని తెలియజేయుచున్నది.

మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక, లాయిడ్ బార్నిగారు లండన్, నవంబరు.

లాయిడ్ బార్నిగారు విబరలుకములోనివాడ నని తెలియజేయవలెను. ఆస్పిక్టు గారు జెప్పేటటుల నడచుకొన నవంబరు లేదు. తక్కినవనిని స్థానిక సంఘములే పూర్తిజేయును. లాయిడ్ బార్నిగారియందు ప్రజలకు విశ్వాసము అనురాగముండుటచే ఇది మంచిసమయము అయినది. ఈ కాలమునందు ప్రతిపూర్వ ప్రభుత్వము అధికారములోనికి వచ్చునని తెలిసినందున అట్టియవాంతరము లేకుండజేయుటకై గంగతిసందర్భములంజేసి లాయిడ్ బార్నిగారు మరల వ్యవహారములను ఆలోచించి పరిశోధనను గడంపవలయు నని మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఆస్పిక్టు గారు కొయలిషను ప్రభుత్వమును

ఖండించుట

లండన్, నవంబరు 1:—మెయిన్ లో సుపర్యాసందర్భమున కొయలిషను ప్రభుత్వము వారు వ్యవహారముల నన్నిటిని తలక్రిందు గ తారుమారు జేయుచున్నారని ఖండించిరి. కాకొస్టాంటినోపిలు, నేమనలు విబరలుకకు ఒడంబడికయున్నదన్న తుదకు క్రొత్తబ్రిటన్ మెంటులో మరల క్రొత్త కొయలిషను ప్రభుత్వమే ప్రారంభమగును. పేరుమాత్రము మారును.

కాకొస్టాంటినోపుల ఐకమత్యము

లండన్, నవంబరు 1:—చాంబర్లెనుగారి యభ్యర్థకుల చిక్కులకు కలుగజేయుటకు లాయిడ్ బార్నిగారి కిష్టము లేక పోవుటచే నేమనలు విబరలుకమువారిలో నెదుర్కొనుటకు పిలువజేయుచున్నది. కాకొస్టాంటినోపిలు రాజీపడుచున్నారు.

చర్చిలుగారి కార్యక్రమము

చర్చిలుగారు వ్యయమును చాలవరకు లెగించుటకు ప్రయత్నించెద ననియు, పించుమంత్రవర్గమును రద్దుజేయుటకు పోరెదమనియు ఇకముందు తైనికనాకార్యములు లెగించుట చూచెదమనియు పోటులకు తెలియజేయుచున్నారు. ఇదివరలో పలకెను మెసపాటేమియాలలో జేసిన మిశ్రమమునుగూర్చి చూచించిరి.

నేమనలు విబరలుకమువారిని కాకొస్టాంటినోపులకును జడముమాత్రము పోదు.

లాయిడ్ బార్నిగారికి జయము కలుగనో అపజయము కలుగనో నిశ్చయముగ తెలియుటలేదు.

లాయిడ్ బార్నిగారికి అనాలోగ్యముగనుండుటచే ఆయనను సక్కిరించుట అప్రజేయబడినది. ఎప్పుడు సత్కారము మరల జరుగునో తెలియదు.

బ్రిటిషు మంత్రవర్గమువారు నవంబరు 1 తేదీని ప్రధమ సమావేశమును జరిపి కార్యక్రమము, తయారు భావాలుము మూలకముగ జాగ్రత్త చేయబడినది.

ఇట్టివివరింపులు

పార్లమెంటు, బెర్లిన్, వాషింగ్టన్ లో నున్న ఇటలీ రాజుబారులు గూడ తమతమపులను త్యజించిరి. నేమనలు ప్రెస్సెట్టి రికార్డు గూడ తమతమపులను త్యజించిరి.

స్వీడ్లాగారికి మున్సిల్ నిగారిచ్చిన ప్రత్యక్షతరము

గోయ, నవంబరు 1:—స్వీడ్లాగారి 8వురు తమ పదవిని త్యజించుట సమయాన కూలముగాను, అనాలోగియుగ నున్నది. ఇటలీయందు ప్రేమయున్నటులేదు. స్వీడ్లాగారిని ఆపదలలోనే ఉంచవలయుకొంటిని. ప్రభుత్వము జాతీయభావములనే తెలియచుట్టచే తొందర కలుగజేయ దలంచలేదు. దీనికి తండ్రిమూలకముగ ప్రత్యక్షతరము నియవలయునని మున్సిల్ నిగారు స్వీడ్లాగారిని కోసిరి.

వాయువార్తలను చంపునపుడు ఒకటకు తెలియకుండు నటుల క్రొత్తవిధానము కనిపెట్టబడినది.

గోదావరి బుక్కు డిపో

రాజమండ్రి.

మా వద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు

Just out ఆన సూయ Up to-date

అయి దంకముల క్రొత్తనాటకము

ఏ సతీరత్నము తన పాతివర్య సుస్థిరత రాత్రికై (will power) చే, పుట్టిని రాత్రిక జేసి పుట్టిని గడగడలాడించి, ప్రకృతిని-తలక్రిందు జేసి-బ్రహ్మాండ మల్లకల్లలముగ జేసి వైచిన్-ఏవారిమణి-రాత్రికను గలగలజేసి భవాని-లక్ష్మీ-సరస్వతులకు గర్వభంగము-వేపింపజేయును-క్రమార్కులకు శృంగభంగమును-పూర్వోదయభావకారణమున వికరజీవోన్ముఖుడగు భావకుని పుట్టివెళున జేసి సూర్యోదయమును గావించి లోకమున రాతి కుతాకమును బ్రతిష్ఠించినదో అట్టి భారత సతీతిలక మగు ఆనసూయాదేవి చరిత్రమును మృదుమధురైతిని రంగస్థలముల కనుపూల మగు క్రొత్తపాఠ్య పుటతో (song) చేర్చి ప్రచురింపబడినది

గ్రంథకర్త:—శ్రీ శ్రీ గంగాధరరామ శాస్త్రిగారు వెల రూ 0-12-0.

శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంపులుగారి

నాటక రాజములు

పాదుకాపట్టాభిషేకము (పెక్కు నాటక సమాజములచే ప్రదర్శింపబడుచున్నది, క్రొత్త పాట ... 1 4 0 సరస్వతి క్రొత్త నాటకము ... 1 0 0 సారంగధర నాటకము (క్రొత్త పాట) ... 0 8 0 బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహాచార్య నాటకములు, నవలలు అన్నియు మానవద్ద దొరకును. (తర్జుమా వెలువడ నున్న గ్రంథములు) కన్నుపుదొంగ, పుట్టిమక్క, అశ్వితమగు పరిశోధక, (detective) నవలలు (Plot) అభ్యుదయము.

కీచక వధ

చక్రని శృంగారశుభ్రధాన మగు నాటకము ఇప్పుడే వెలువడినది. రూ 0-10-0. ధరణికోట చరిత్ర నవలలు వ్రాయుటలో ప్రసిద్ధి గాంచిన శ్రీయుగ భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారి ప్రణీతము చదివితీరవలెను. రూ 1-4-0. జాతక మర్మ బోధిని జ్యోతిషము నేర్చుకొనువారి కత్యంతోపయోగము. బ్రహ్మశ్రీ కాలవాదభట్ట వేదవేదముమూర్తి ప్రణీతము. రూ 1-4-0. జాతకమార్గాడము చెందరభాగము అతల్లి కంకటాశ్రమి ప్రణీతము. రూ 2-0-0.

నరస్వతి వాచక పుస్తకములు

శ్రీ ఘోషి రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము 1-వ తరగతి 0-3-0, 2-వ తరగతి 0-3-0 3-వ తరగతి 0-4-0 4-వ తరగతి 0-5-0, 5-వ తరగతి 0-6-0, 6-వ తరగతి 0-7-0, 7, 8, తరగతులు అయ్యిలో నున్నవి. సరస్వతి గణిత బోధిని: ఎలిమెంటరీ మ్యాథు విద్యార్థులకు అనేకవిధముల సహకారిగా నుండునట్లు అనేకయుక్తి లెక్కలతోను, లెక్కలతోను క్రొత్తపాఠ్య పుస్తకం ఆనేక నూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడినది. Most up to date కుమారావ్యాకరణము: ఎలిమెంటరీ మ్యాథు విద్యార్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగము వెల 0-2-0. సోల్ ఏజెంటు:

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, ప్రొఫెసరు టు ర గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి.

శాస్త్ర సమృద్ధి మైన జ్యోతిషము

మీ జాతకము గాని కంబు నామము గాని పంపుడు. కవిలో చెప్పబడిన జ్యోతిషాంగిగ్రంథములచే వడ్డల విచారణ చేసి రుజు విద్యుట్లు ఒక సంవత్సర ఫలము వ్రాసిన రూ 1-8-0 ద్వందిభావములు మహాదాఫలములు రూ 3. ఒక మహాదాఫల అంతర్యక్షణి ఫలములు వ్రాసిన రూ 5. శ్రీధర కెంకటసిద్ధాంతి, నేయూరు, అంబాజీపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా)

వాచానరబిని

1822-న సంవత్సరం నవంబరు-మే 31-వ తేదీ వరకు

[illegible][illegible][illegible]

ఆకాశం మేఘములతో దట్టముగ అట్లుకొని యున్నది. ఇంకా చుట్టూ వర్షం. పూదానులలో 6.71 చుక్కల వర్షము పడింది.

కడల్పూరులో 6.87 అంగళములవాస తురిసినది. 12
లు తురిసెను. నెల్లూరులో 2.31 అంగళములు తురిసెను.
రాజులో 3.57 హాకపట్నం 1 $\frac{3}{4}$ అంగళములు, తిరువనంత
లో 2 అంగళములు కర్నము తురిసెను. రాజధాని ఇతర
ములనుగడు వగ పొత్తము హెచ్చును.

తూను ప్రతిభామతికే ఉత్తరముగ వీచినది
ఎన్. ఆర్. యు. సామూరు.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

జెస్సువ్ కంపెనీ పనివాంఛనమ్మె
సమ్మకట్టిన జెస్సువ్ కంపెనీ కల్లాత్తురులకులీలలో
90 మంది తిరిగి పనిలో చేరిరి. మిశ్రమసంఘమువారు పం.
తులీజేసి తీర్పు జెప్పనటు లంగీకరింపబడినది. జీతముల నా.
జేసి గెగొనిరి.

7, తంజు శేట్ట వీధి, మదరాసు

త్వరపము!

కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!!

మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.

మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లు మాత్రమే.

అయ్యలూరు, కృష్ణా జిల్లా ఏలూరు వెద్దలపాడులో మునిసిపల్ నె 143 రంగు వాస్తవిక మైన ఫలముతో నేను 1918 సంవత్సరంలో కట్టించిన రెండవసారి 20% శాతమేడను ఆదామైనవల కట్టించు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియజేయుచున్నాను. లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికి వాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లు కట్టించునట్లు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినట్లు లభింపజేయు 2. టిక్కెట్లన్నయు పూర్తియైన వెంటనే నాకు తెలియజేయవలెను. లాటరీ వేయనిధానమును, తిప్పలుగా నుండు యావత్రికను, స్వరాజ్య పత్రికలను ప్రకటించిన పేర్లుట గొప్ప శాస్త్రోక్తములు, వెద్దలపాడులో వసయిరాల యెదుట ఏలూరులో లాటరీ కల్పబడును. 3. టిక్కెట్లన్నయు కనూలయ్యే సామ్యులో విజిల్లు విమానమువలె రా ఖర్చులపాటు మిగతాసామ్యు లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయ్యే వరకును యేలూరు కెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకింగ్ నుంచి లాటరీ ఆనంతరము దీక్షికోనబడును. 4. ఈ మేడను తిప్పలను వలె రా లా టిక్కెట్లకంటే తేలిక చేసియుండలేదు. సదరు మేడకు ఎవరిల యేతగాదాబువచ్చినా కా న్యంత ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడను పోషకములవాడను. లాటరీలో నెలపొందిన వారిని వారి వ్యక్తి ఖర్చులతో నెలపొందిన 15 శాతముతో నెలపొందిన కనుమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యేలూరు సబురీజి స్టాపు ఆఫీసులో తిప్పల చేయించుకొనవలెను. అం నాకడనున్న టైటిల్ డిప్యూ యెన్ఫంఢ్రెయ్యు స్ట్రీట్ కెట్టు కనై నాలు తిప్పలకాలమును యిచ్చి జస్టి స్టాఫ్ న పరచబడును. 5 టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ ఆద్రస్యును స్వప్రయుగ వ్రాయించు, టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లకు నాకే వునినానానా చెసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగుటసాగూ వుండింబడును. 6. పది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటి టిక్కెట్లు విమానముగా యిచ్చబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినదే జరగా యిచ్చబడదు. 9. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినదే జరగా యిచ్చబడదు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణా జిల్లా.

107-108 డిగ్రీల మెండవేడిమి తెలియకుండు పెట్టు? (3)
వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి (1045)

జీవామృతము

హిందూ దేశమందలి ఆమూల్యమైన మూలికలతోడను లోహములతోడను తయారు చేయబడిన జీవ విద్యామృతము.

జీవామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు ఆమోఘశక్తి మాహిమను. యెముకలకు, మధ్యధాతువుకు, మాంసమునకు శుభ్రధాతువుకు లభము నిచ్చును. ధాతువులయందు వేడిని పోనిగొట్టును. ఇది తీయరోగులకు, రక్తహీనరోగులకు, నరములయందు జలములేని రోగులకు మిగుల నుత్తమమైనది. చిరకాలపు కారకములను పోగొట్టి దేహమునకు చలువచేయును. అల్లర్లము, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును పోగొట్టి, వోటికి వుంచుచుచి ఆకలిని మనస్సునకు వుంచుకొన్న వామును కఠిరమునకు కాంతిని నరములకు దృఢులమును గలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును కఠిరశక్తి క్షిమించి పనిచేయు. వారలకు స్వకాలములయందు చేత నుండదగిన అమృత మనకుటకు సుందరము లేదు. యియ్యది కేవలము ఆమూల్యములైన పిమ్మటలనే తయారుచేయబడిన జీవామృతము. క్రయము 6 అవున్సుల బుడ్డి 1-కి రూ 4-0. ప్యాకింగు మరియు పోస్టేజి వలెరాలు నేరుగా నిర్దేశితము. మా మందుల జాబితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారపురవిధి, మద్రాసు. తంతిఅడన్:-పండిట్, మదరాసు.

అగశతలోహము

రు 116 లు బహుమానము (213)

తయ, దగ్గు, ఒకరుపు, ఉబ్బరము, మొదలగు శ్వేతవ్యాధులకు ఈ శివధము ఆమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయారోగమైనను పూర్తిగా నివారణముగను. దీనికి పద్ధతములేదు, వారంగోజులలోనే చాలా రోగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపినయెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద వ్రాసిజరూమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మయకు 2. ఒక్కలతో రు 1-50 లు అగును. 1 నెల రోజులకు 4-50 లు అగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మే నేజరు శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

ప్రంథికర్త: బంతిలీ సత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయచము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు వ్యాధ్యములై చిత్రము నాకర్పించును

డిమ్మి సైజు ౧౮౦ పేజీలు: వెల రూ 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో
తెనుగున
అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.
776 పుటలు-రూ 10 లే
కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.
కలయవారు: (8767)
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఎ. ఎం. డి. సి. యం
మేనేజింగు డైరెక్టరు
ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు మద్రాసు.
అని వ్రాయ వలెను

ఎస్. మోహిద్దీన్, ఎమ్. ఖాసిమ్
సాహెబ్, అందుకో
ఫర్మాచర్ మేకర్లు, నర్సరావుపేట
కొత్తపాపు మేలైన గృహోపకరణములు
ధరలు సరసము, ఒకసారి ఆర్డరునుపంపి
పరీక్షించుకోవెదము

ఆటపచ్చి క్యాన్ వాసు వేయబడిన క్యాంపుమంచము	
సాధారణ క్యాన్ వాసు వేయబడినది	1-కి ధర రు 14/-
మంచమునకుత గిననంది	1-కి ధర రు 12/-
పరదాని, రోదులు, దారము	1-కి ధర రు 1 8/-
క్యాంపు ఇనుపమడుపు ఈజీ టర్ని	1-కి ధర రు 7 1/-
వాకడలక	1-కి ధర రు 1 1/-
క్యాంపు ఇనుపమడుపుకుర్చీ ఇనుక ఆర	
ముతో నహా	1-కి ధర రు 4 1/-
క్యాంపుకుర్చీఆరమ్ములేకుండా	1-కి ధర రు 3 4/-
క్యాంపు ఇనుపస్తూలు	1-కి ధర రు 2 8/-
క్యాంపు ఇనుపపోలింగుమేజా	1-కి ధర రు 8 1/-
క్యాంపుకుర్చీ	1-కి ధర రు 4 1/-
పూగు (రాకింగు) కుర్చీ	1-కి ధర రు 6 1/-

శ్రీ చంద్ర శేఖర
కొవ్వొత్తులు ఏనుగుంటలు ప్రకాశముగ వెలుగును
పరదేశపు కొవ్వొత్తులకంటె
మేలైనవి చౌకైనవి
స్వదేశ పరిశ్రమను సన్నానించి
ప్రతిగృహమును ఈ దీపముతో ఆలంకరింపును.
ఇవి అన్ని అంగళ్లలో దొరుకును
200 పత్తులు గల పెట్టె ధర రు 13 లు
డిపో:- కేసరికుటీరం
33 పోలీసుకమిషనరీ రోడ్డు ఎగ్మూరు, మద్రాసు.
కార్యాలయం Factory:- నెల్లూరు. (875)
విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలయును.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
(8198) 27, చివాచాడరోడ్డు, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగరోగమునకు మరలము
తద్యము లేదు. ఏకాగ్రీతో కని లేదు.
ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాకు
విధముల 2 X ౧ X ౧ మా ను మాకు
పూటలతో మాన్యును. శ్రీల దేవుడు
వ్యాధులకు మరల ఇది రాజోపధము,
(1251) దర్శి 1 కి నెం 2-4-0
గందర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)